

Democraat

D66



Nu vooruit

p.8 – interview Thom de Graaf
“Ik zet in op
dubbele cijfers”

p.38 – maak kennis met...
@MatthijsvMilt

Stem
18 maart
D66



Democraten,

Politiek Den Haag is worstelend het nieuwe jaar ingegaan. Worstelend met de vraag hoe te reageren op de aanslagen in Parijs op de redactie van het satirische weekblad *Charlie Hebdo* en op een kosjere supermarkt. Gruwelijke aanslagen, waar alleen de terroristen zelf verantwoordelijkheid voor dragen. Misdrijven die niet te rechtvaardigen zijn vanuit welke religie, overtuiging of ideologie dan ook.

In de dagen na de aanslagen werd veel gesproken over de waarden van de Franse revolutie. Vrijheid. Gelijkheid. Broederschap. Kernwaarden van ons moderne, democratische Europa. De basis van onze vrije, westerse beschaving. Waarden die minder vanzelfsprekend bleken dan we misschien hadden gehoopt. Broederschap was er volop. De vrijheid is wat we verdedigen. Maar gelijkheid?

Ik heb in de weken na de aanslagen een pleidooi gehouden voor meer gelijke kansen voor kinderen en jongeren die opgroeien in kansarme wijken. Als minister bezocht ik al eens een Parijse voorstad. Ik werd geraakt door het weinig hoopvolle bestaan van vooral de jeugd. En dan is de verleiding van het criminele of zelfs terroristische pad een te gemakkelijk alternatief. Het is aan de politiek, zeker ook aan ons, om mensen via beter onderwijs, meer zeggenschap en een grotere onderlinge verbondenheid zoveel mogelijk te betrekken bij de samenleving. En zo te laten zien hoe aantrekkelijk onze welvaart en waarden zijn.

Het besef van de waarden die ten grondslag liggen aan ons politiek handelen werd onlangs ook op een heel andere manier vergroot. We hadden een bijzondere bijeenkomst op onze fractieburelen, de vierde reünie van oud-bewindspersonen, -Kamerleden en -Europarlementariërs.

Meine-Henk Klijnsma hield daar een boeiend verhaal over de Vrijzinnig-Democratische Bond (VDB), de voorloper van D66. Hij deed dit bij gelegenheid van de onthulling van een belangrijk stukje partijhistorie dat de partij op een veiling verwierf. Een verkiezingsaffiche van de VDB uit 1922, een van de beroemdste affiches uit de Nederlandse politieke geschiedenis. Verderop in deze *Democraat* leest u hier meer over (zie pag. 40).

Zoals u ook van alles kunt lezen over de campagne voor de verkiezingen van 18 maart. Want ook 2015 is een verkiezingsjaar. En niet zomaar één. Uw stem telt namelijk dubbel. Wij kunnen op 18 maart het verschil maken in zowel de provincie als de Eerste Kamer. En dat doen we met een heldere boodschap: wij willen vooruit met Nederland. Het kabinet hobbelt van incident naar incident, de agenda van de ministerraad is al maanden angstvallig leeg. Wij branden wél van ambitie om voor mensen aan de slag te gaan. Ruim 600.000 mensen zitten zonder baan. De belastingen zijn in twintig jaar niet zo hoog geweest. De scholen van onze kinderen moeten beter. Stilzitten is geen optie. Wij maken werk van meer banen, minder lasten en beter onderwijs. Ook provincies moeten daarbij aan de slag. Met investeringen in de regionale economie, in banen en in natuur en cultuur.

Wij kunnen op 18 maart het verschil maken in zowel de provincie als de Eerste Kamer

2014 was een historisch jaar voor D66. We werden de grootste partij in veel gemeenten. We werden de grootste Nederlandse partij in Europa. We groeiden naar meer dan 25.000 leden. Die lijn trek ik graag door naar de provincies en de Eerste Kamer. Maar dat lukt alleen als we met z'n allen de komende weken keihard werken. Ik ben daar van harte toe bereid. Ik zie ernaar uit om onze provinciale kandidaten te ondersteunen. Ik zie ernaar uit om onze lijsttrekker in de Eerste Kamer, Thom de Graaf, en zijn sterke team te helpen. Ik zie ernaar uit om met jullie allemaal weer de straat op te gaan, op weg naar een mooie uitslag op 18 maart.

Alexander Pechtold

Leden aan het woord

In de aanloop naar de Provinciale Statenverkiezingen op 18 maart, en de indirecte Eerste Kamerverkiezingen op 26 mei, hebben we 26 leden – verspreid over alle provincies – gevraagd waarom ze op 18 maart naar de stembus gaan. Lees hun inspirerende woorden en stem op 18 maart ook op D66!



08.
“Ik zet in op dubbele cijfers”



17.
Dit zijn ze!

04. Kees Verhoeven
interview met de campagneleider

06. uw stem telt dubbel

11. provinciaal maatwerk

14. ondertussen in Groningen

30. get out the vote

33. essay Van Mierlo Stichting

36. thema-afdelingen

38. @MatthijsvMilt

40. uit de vereniging

44. groeitour

47. van de voorzitter

48. ik ben D66

Nu
vooruit

D66

Verkiezingsposter

Bijgesloten in het hart van dit nummer vindt u onze verkiezingsposter. Doe met ons mee en hang 'm voor uw raam of deur! Wilt u een extra of groter formaat poster ontvangen? Stuur dan een mailtje naar: campagne@d66.nl

Tweede Kamerlid Kees Verhoeven maakt zich op voor zijn vierde verkiezingen als D66-campagneleider. Tijdens de vorige drie – voor de Tweede Kamer in 2012 en voor de gemeenteraden en het Europees Parlement in 2014 – scoorde D66 alsmaar beter. “We hebben historische resultaten behaald, en die verdienen een vervolg.”

“Iedere D66’er moet naar de stembus!”

Op 18 maart mag Nederland weer naar de stembus. Voor de leden van de Provinciale Staten en – indirect – de Eerste Kamer. Volgens campagneleider en Tweede Kamerlid Kees Verhoeven is het belangrijkste dat iedere D66’er op 18 maart gaat stemmen. “D66 is dan wel kritisch over de provincie als bestuurslaag, maar het gaat erom dat we na iedere verkiezing sterk zijn op de plek waar het om gaat.” Want: Statenleden en gedeputeerden gaan over het behoud van natuurgebieden, het opnieuw in gebruik nemen van leegstaande gebouwen in onze binnensteden, energie en duurzaamheid, regionale economie en innovatie – belangrijke onderwerpen dus. Provinciale Statenverkiezingen zijn daarnaast een graadmeter voor de volgende Tweede Kamerverkiezingen. “Bovendien telt je stem dubbel”, zegt Verhoeven. “De Provinciale Staten kiezen in mei de nieuwe Eerste Kamer. De Eerste Kamer is doorslaggevend voor de stabiliteit, van dit kabinet én het volgende.”

D66 heeft zes verkiezingen op rij gewonnen. Wat kan nog steeds beter? “Nóg meer mensen bereiken. We moeten onze kiezers naar de stembus krijgen. Uit analyses

blijkt dat we daar tijdens de verkiezingen voor het Europese parlement minder goed in zijn geslaagd dan bijvoorbeeld het CDA. D66 is de laatste campagnes telkens goed zichtbaar op straat, maar we moeten nóg dieper de wijk in – letterlijk: op de deuren kloppen en een-op-een contact leggen met onze kiezers.”

Met welke boodschap? “Meer banen, minder lasten, beter onderwijs. Met andere woorden: niet achterover leunen, maar doorgaan met hervormen. D66 staat voor vooruitgang, zeker nu stilstand bij dit kabinet op de loer ligt. D66 heeft bovendien bewezen een betrouwbare en daadkrachtige partij te zijn. Met deze boodschap moeten we onze kiezer in twee minuten kunnen overtuigen. In campagne-tijd gaat het niet om wat we allemaal nog meer belangrijk vinden, maar om focus houden op wat ons onderscheidt.”

Wat is jouw rol als campagneleider? “Enthousiasmeren en disciplineren met een kleine ‘d’. Ons enthousiasme werkt aanstekelijk. De teamsfeer is fantastisch. Het is echt een feest om



Historische reeks

EP2009
D66 komt met 3 parlementariërs in het Europese parlement: de eerste verkiezingswinst na 15 jaar
GR2010
D66 groeit met meer dan 500 raadszetels: in steden als Haarlem, Delft en Leiden wordt D66 zelfs de grootste
TK2010
D66 is weer helemaal terug met 10 Kamerzetels
PS2011
In de provincies groeit D66 van 9 naar 42 Statenleden, in de Eerste Kamer van 2 naar 5 senatoren
TK2012
Alleen D66 blijft overeind in de tweestrijd tussen VVD en PvdA: D66 groeit door naar 12 zetels
GR2014
D66 wordt in 39 gemeenten – van Groningen tot Amsterdam – de grootste partij: in 18 van de 20 grootste steden komt D66 in het stadsbestuur
EP2014
D66 haalt tijdens de verkiezingen voor het Europees parlement voor het eerst in de partijgeschiedenis de meeste stemmen van Nederland en krijgt een extra (4de) zetel in Brussel
PS2015
Doel: groei in alle provincies en verdubbeling in de Eerste Kamer

campagneleider te zijn! We moeten de *winning mood* vasthouden. Tegelijkertijd is ook discipline nodig, in de boodschap en in de organisatie. De afgelopen maanden stonden in het teken van wekelijkse bijeenkomsten, van Groningen tot Maastricht, met iedereen die onze campagne draait: coördinatoren, vrijwilligers, bestuursleden en kandidaten. Daar bespreken we de samenwerking en de boodschap.”

“Bovendien telt je stem dubbel; de Provinciale Staten kiezen in mei de nieuwe Eerste Kamer”

Waarom heb je deze rol op je genomen? Lachend: “Omdat ik ervoor ben gevraagd!” Na een korte pauze: “Ik heb vaak mensen horen zeggen: D66 heeft de verstandigste ideeën, maar ik stem er niet op. Bizar! Als campagneleider kan ik ervoor zorgen dat onze boodschap beter aankomt. Ik wil mensen overtuigen dat hun stem op D66 goed is voor hun toekomst, of het nu gaat om hun toekomstige woning of de school van hun kinderen. “De campagne is voor mij het sluitstuk van alles wat we als partij doen. We kunnen onze oplossingen alleen realiseren als we onze boodschap aan de man brengen.”

Waar staat D66 op 19 maart? “Dan zijn we in alle provincies gegroeid. In de Eerste Kamer is de ambitie verdubbelen. Dan krijgen we een nog sterkere positie in de landelijke politiek en besluitvorming. “We hebben in 2014 historische verkiezingsoverwinningen behaald. Het is onze taak om te bewijzen dat we dat opnieuw kunnen – om alle steden en dorpen die in 2014 groen kleurden opnieuw voor ons te winnen. Alle *campaigners* moeten opnieuw alles uit de kast halen om onze kiezer naar de stembus te halen, want dan kunnen we in meerdere provincies de grootste worden. Dat moet de komende weken ons eensgezinde doel zijn.” ■

Groningen

Leden aan
het woord



Allard Polak [34]

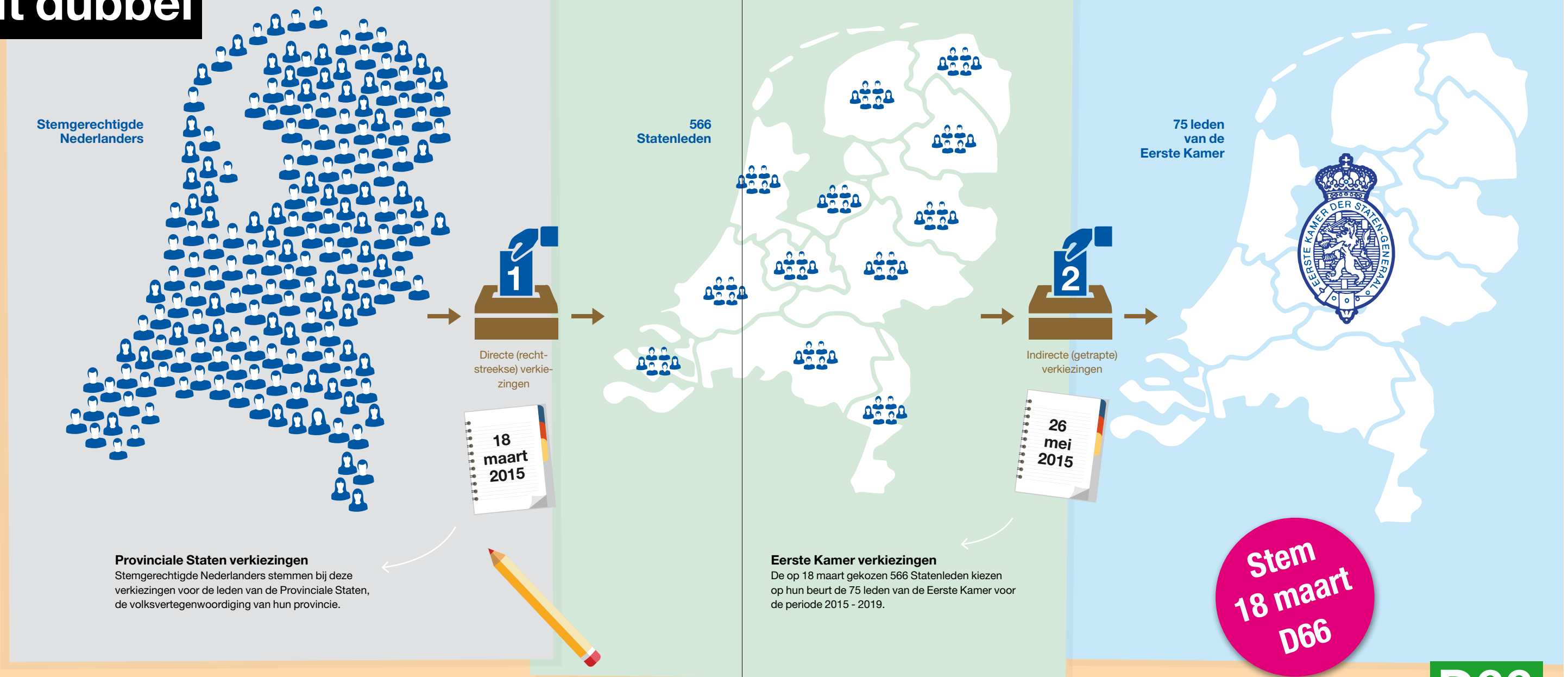
Coördinator educatie Waddenvereniging en docent/trainer, Groningen — “De provinciale politiek ligt mij na aan het hart, het gaat over de grond waarop wij leven. We willen toch allemaal dat ons prachtige Groningen bereikbaar, duurzaam, leefbaar en financieel gezond is?! Een constructieve, vooruitstrevende, daadkrachtige en fatsoenlijke politiek vind ik daarbij van het grootste belang. Daarom dus.”



Anja van der meulen [57]

Wijkmanager Zorggroep Meander, Kiel-Windeweer — “De energiezaken in onze provincie vragen om een actief en bewust bestuur. De huidige methoden van zoutwinning, fracking, gaswinning en windmolens bedreigen de Groningse leefbaarheid. En onze arbeidsmarkt heeft stimulansen nodig. Het verbinden van innovaties, onderwijs en bedrijven en het vereenvoudigen van regels voor bedrijven dragen hieraan bij.”

Uw stem telt dubbel



Getrapte verkiezingen

Op 18 maart 2015 zijn er verkiezingen voor de 12 Provinciale Staten, het collectief van volksvertegenwoordigers (Statenleden) dat elke vier jaar direct wordt gekozen door de inwoners van elke provincie. De

hoofdtak van de Provinciale Staten is het controleren van het bestuur, dat wordt gevormd door de leden van de Gedeputeerde Staten, die weer worden gekozen door de Statenleden. Daarnaast brengt elk Staten-

lid (in totaal 566) op 26 mei een stem uit op één van de kandidaten voor de Eerste Kamer, die 75 leden telt. Dat gebeurt op basis van evenredige vertegenwoordiging: de stemwaarde van elk Statenlid wordt berekend door

het inwonertal van een provincie te delen door honderd keer het aantal Statenleden van die provincie. Dit systeem van getrapte Eerste Kamerverkiezingen werd ingevoerd bij de grondwetsherziening van 1848;

voor die tijd werden de Eerste Kamerleden benoemd voor het leven door de Koning.

Waterschapsverkiezingen
Daarnaast zijn er op 18 maart ook bestuursverkiezingen in

22 Nederlandse waterschappen. D66 doet als zelfstandige partij niet mee aan de waterschapsverkiezingen, maar u kunt wel op D66'ers stemmen via de landelijke en onafhankelijke waterschapspartij Water Natuurlijk,

die in alle waterschappen vertegenwoordigd is.

d66.nl/verkiezingen

CV

Thom de Graaf
Amsterdam, 1957
Woonplaats: Nijmegen
Gehuwd, twee kinderen

opleiding

Nederlands Recht,
Katholieke Universiteit
Nijmegen (KUN)

loopbaan

1978 – 1979
D66-duo-raadslid
gemeente Nijmegen
1979 – 1982
Voorzitter D66 afdeling
Nijmegen
1981 – 1985
Wetenschappelijk mede-
werker staatsrecht KUN
1986 – 1990
Secretaris hoofdbestuur
D66
1990 – 1994
D66-raadslid Leiden
1994 – 2003
Tweede Kamerlid D66
1997 – 2003
Fractievoorzitter en lijst-
trekker D66 Tweede Kamer
Kamerverkiezingen 2002
en 2003
2003 – 2005
Minister Bestuurlijke
Vernieuwing en Koninkrijks-
relaties en vicepremier in
kabinet Balkenende II
2007 – 2012
Burgemeester Nijmegen
2011 – heden
Eerste Kamerlid D66
2012 – heden
Voorzitter Vereniging
Hogescholen
2014 – heden
D66-lijsttrekker Eerste Ka-
merverkiezingen 2015

bijzonderheden

1977
Lid D66
2005
Officier in de Orde van
Oranje-Nassau; Erelid D66

“Ik zet
in op
dubbele
cijfers”

De Provinciale Statenverkiezingen zouden weleens een belangrijke machtsverschuiving kunnen veroorzaken in de Eerste Kamer, waar het kabinet VVD-PvdA met een minderheid huist. D66-lijsttrekker Thom de Graaf wil het zetelaantal van D66 verdubbelen om “de rechtsstatelijkheid en stabiliteit van wetgeving te waarborgen tegen de soms ondoordachte of zelfs megalomane plannen van het kabinet.”

Vierendertig jaar geleden vroeg de *Democraat*, bij monde van (de inmiddels overleden) redacteur Stijn Verbeeck, het jeugdige D66-lid Thom de Graaf naar zijn politieke motivatie en ambitie. Er blijkt weinig veranderd in de beweegredenen van de toen net afgestudeerde jurist en de huidige senator en lijsttrekker voor de Eerste Kamer. De jonge Thom de Graaf was “weggeëman- cipeerd uit het ouderlijke KVP-nest” en vond, na een kort lidmaat- schap van een “geitenwollen sokken en te zweverige” PPR, in D66 zijn partij. De toenmalige afdelingsvoorzitter van de D66-afdeling Nijmegen voelde zich met name aangetrokken tot van Mierlo’s boodschap van democratische en rechtsstatelijke vrijheid. “Dat jij zelf keuzes kunt maken, in plaats van anderen dat doen, zij het re- genten of anderszins.” Ook nu nog draait het volgens de Graaf om het “in democratische zin een eigen bijdrage te kunnen leveren, en zelf te kunnen kiezen voor verantwoordelijkheid – tot een humane dood aan toe. Dat is de kern van D66. Geen plat individualisme en al helemaal niet puur liberaal in termen van marktdenken, maar een combinatie van liberalisme en sociale verantwoordelijkheid.” Maar door de hervormingen van het huidige kabinet Rutte II ko- men die rechtsstatelijke gelijkheid en individuele vrijheid steeds meer onder druk te staan, zo benadrukte Thom de Graaf in zijn speech tijdens het 100ste partijcongres in Den Bosch, waar hij of- ficieel tot lijsttrekker van de Eerste Kamerverkiezingen werd ver- kozen. Hij vindt het van groot belang dat de positie van D66 in de Eerste Kamer flink versterkt wordt (D66 heeft nu 5 van de 75 ze- tels) om “de rechtsstatelijkheid en stabiliteit van wetgeving te kun- nen waarborgen tegen de soms ondoordachte of zelfs megalomane plannen van het kabinet.”

Wat baart u de meeste zorgen?

“Met een deel van het kabinetsbeleid heb ik geen moeite, name- lijk wat gesteund wordt of zelfs aangejaagd is door D66. Denk aan de zorg en de arbeidskosten, dat wordt terecht aangepakt. Ook al gaan hervormingen op dit terrein niet altijd diep genoeg; toch lijkt de koers goed. Sommige punten, zoals het binnenlands beleid van Plasterk, gaan nogal traag. Vooral het beleid rondom veiligheid, justitie en rechtsstatelijkheid is echt problematisch. Het een-

dimensionale denken over justitie en het asiel- en vreemdelingen- beleid, waarbij veiligheid boven rechtsstatelijkheid gesteld wordt, is gevaarlijk. Wij staan dan ook diametraal tegenover staatssecreta- ris Teeven en verzetten ons hevig tegen de enorme bezuinigingen op de rechtsbijstand. Bovendien zou ik graag de verantwoordelijk- heid van politie en veiligheid weer bij het ministerie van Binnen- landse Zaken terugbrengen.”

Wat maakt dit beleid dan soms, zoals u eerder stelde, ondoordacht?

“Waar je voor moet oppassen is een soort ‘salamitactiek’, waarbij je elke keer plakje voor plakje de toegankelijkheid tot het rechts- stelsel verkleint. Op zich heb ik er begrip voor, zeker als je – zoals Eerste Kamerleden doen – wat verder van de politieke arena afstaat, dat het nuttig is om over de kosten van de rechtsstaat na te denken. De vraag is alleen: waar bezuinig je op? Deze keuzes van dit kabinet zijn niet de gelukkigste, en dan druk ik me gematigd uit.”

En wat zijn die megalomane plannen?

“Die uiten zich in hervormingen die te ambitieus zijn en toch niet zo goed uitpakken als gedacht. Bijvoorbeeld de nationale politie, daar heb ik – overigens als woordvoerder van deze portefeuille – grote aarzelingen bij gehad. Uiteindelijk stemde de fractie in nadat de Eerste Kamer elf wetswijzigingen had afgedwongen, maar nu lees je dat die aarzelingen worden gematerialiseerd. Hoge kosten, onzekerheid, de negatieve energie die daarmee gemoeid is, veilig- heidsbeleid dat onvoldoende doordesemd is van rechtsstatelijk- heid. Erger nog is het binnenlands bestuur, zoals de vervoersre- gio’s, het gedoe rond de noordvleugel- of superprovincie, of de 100 duizend-plus gemeentes waar we opeens niks meer over horen. Laat ik het zo zeggen: de minister van Binnenlandse Zaken heeft naar mijn oordeel niet op al zijn terreinen uitgeblonken in daad- kracht. Wederom druk ik me gematigd uit.”

Kan de Eerste Kamer hier weerstand tegen bieden?

“In principe is de Eerste Kamer ervoor om wetsvoorstellen te beoordelen op consistentie, overeenkomstigheid met de grond-

Friesland

Leden aan
het woord



Roy Postma [19]

Scholier, Beetsterzwaag — “Ik ga stemmen omdat ik denk dat stemmen een bijzonder recht is, dat niet overal op deze wereld vanzelfsprekend is. Waar ik me zorgen om maak is dat onze provincie te maken heeft met krimp, vooral in de kleine dorpjes. Scholen moeten noodgedwongen fuseren of zelfs sluiten. En dat heeft gevolgen voor de leefbaarheid van en in het dorp.”



Martijn Miedema [20]

Student bestuurskunde, Bolsward — “Ik ga op 18 maart stemmen omdat onze maatschappij draait op en om vertrouwen tussen burgers. Ik ben met het stemmen gelijk aan ieder ander in de samenleving die het vertrouwen tussen burgers wil borgen. Deze waarde uit zich ook in respect en waardering voor ieder individu, zelfs als we hiervoor moeten opstaan.”



foto Sebastiaan ter Burg

“De belangstelling voor de Eerste Kamer is toegenomen omdat de huidige coalitie geen vanzelfsprekende meerderheid heeft”

rechten en praktische uitvoerbaarheid. Neemt men het gelijkheidsbeginsel in acht? Is er geen conflict met Europese wetgeving? Dat soort overwegingen. Het is niet aan de Eerste Kamer om politieke oordelen te vellen, het primaat ligt bij de Tweede Kamer. Wel volgen wij het politieke oordeel van onze partijgenoten in de Tweede Kamerfractie, dus wij zijn geen soort van Raad van State. Maar, de partijen in de Tweede Kamer kijken door een puur politieke bril en door politieke deals draagt een wetsvoorstel nog wel eens ‘last minute-amendementen’. Hierdoor is het lastig om te zien of de uiteindelijke wet wel deugt. De Eerste Kamer zal hier telkens opnieuw de zorgvuldigheid en deugdelijkheid van wetgeving proberen te waarborgen. Een goed voorbeeld hiervan zijn de debatten over de decentralisatiewetten.”

En de D66-fractie in het bijzonder?

“Die zal waarschijnlijk belangrijker worden, omdat er een reële kans is dat we een steviger zetelaantal krijgen gezien de groei van D66. Bovendien, we hadden eigenlijk al zes zetels, maar door het ‘rode potloodincident’ – waarbij een Statenlid niet met een rood potlood stemde, zoals de wet voorschrijft – misten we de kwaliteit van asiel- en vreemdelingenrechtsspecialist Mischa Wladimiroff. Ik zet nu in op dubbele cijfers. Wat betreft de kandidatenlijst (die nog niet officieel was vastgesteld ten tijde van dit interview – zie tekst-kader rechts, red.) kan ik je verzekeren dat we een zeer goede fractie zullen hebben. Veel geleerde en ervaren mensen, maar ook nieuw bloed van gezaghebbende mensen uit de samenleving.”

Drenthe

Leden aan het woord



Arend Grooten [62]

Oud-docent economie (hbo) en ondernemer, Drouwen — “De afgelopen jaren hebben ons geleerd dat er een drastische wijziging dient plaats te vinden van de wijze waarop de Eerste Kamer wordt gekozen en de functie die ze zou moeten bekleden. De huidige invloed van D66, mede ten gevolge van de laatste Tweede Kamerverkiezingen, heeft voor mij voldoende onderstreept dat stemmen op D66 het verschil kan maken.”

De Eerste Kamer is de laatste tijd veelvuldig en prominent in het nieuws. Duidt die toegenomen aandacht ook op toegenomen invloed en macht?
 “Nee, dat is ontzettend opgeklapt. Twintig of dertig jaar geleden speelde dat vraagstuk ook al. Lubbers had bijvoorbeeld moeite met zijn eigen CDA-fractie in de Eerste Kamer. Of, recentere voorbeelden, zoals de Nacht van Wiegel (mei 1999) of van Van Thijn (maart 2005) – de laatste kan ik me uiteraard stevig herinneren. De belangstelling voor de Eerste Kamer is toegenomen omdat de huidige coalitie geen vanzelfsprekende meerderheid heeft. Maar is de Eerste Kamer nu invloedrijker geworden? Nee, de facto niet, want het kabinet zoekt meerderheden met de constructieve oppositiepartijen. Wij worden wel betrokken en als we bepaalde deals niet kunnen dragen, dan zeggen we dat bij voorbaat. En ook dan, zelfs als er steun wordt verleend door onze broeders in de Tweede Kamer, kijken we in de Eerste Kamerfractie of we het kunnen dragen of niet.”

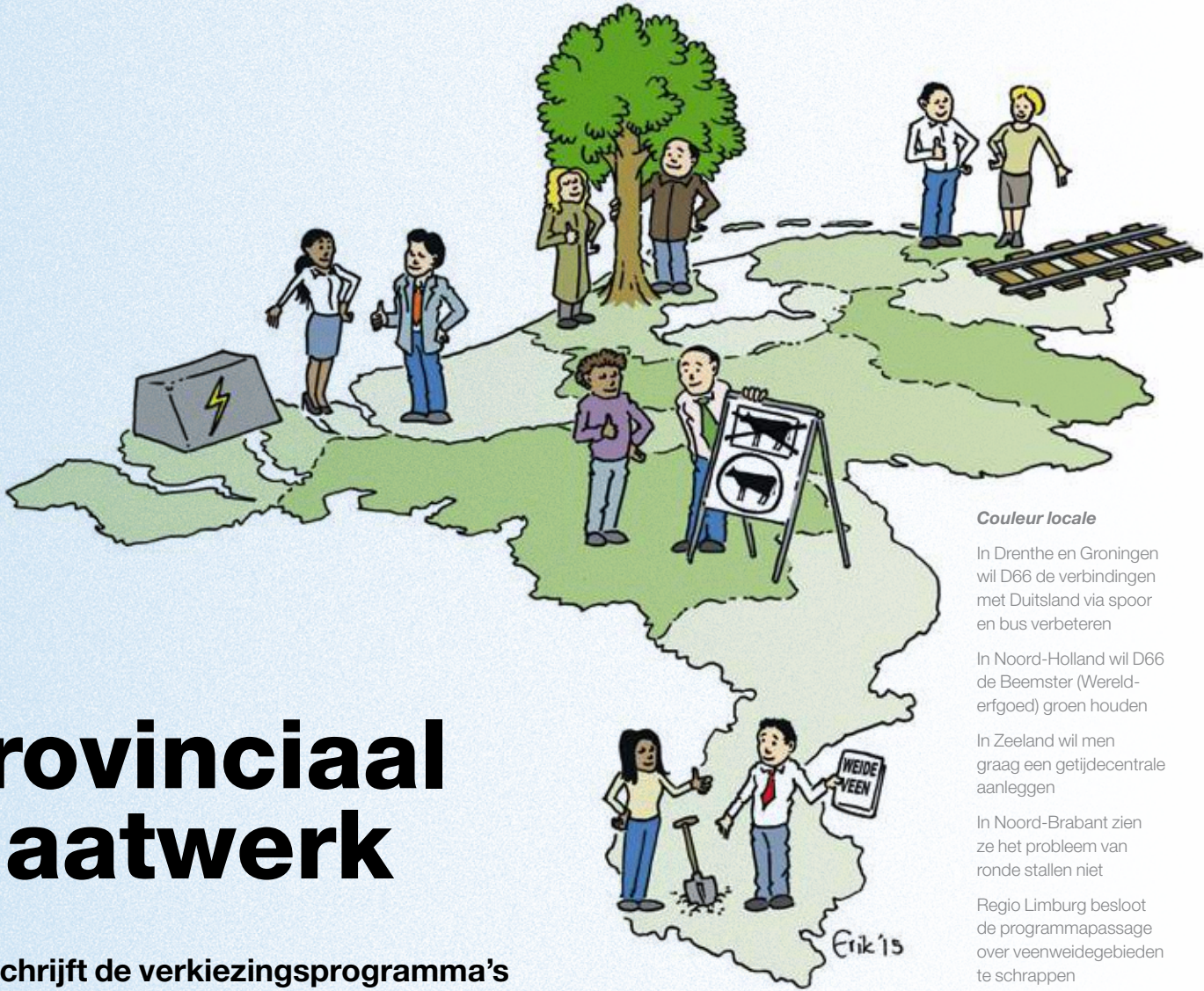
Wordt het geen tijd om de Eerste Kamer af te schaffen?
 “Zoals ik al zei in mijn congresspeech, stelt D66 grote vraagtekens bij het tweekamerstelsel. De indirect gekozen Eerste Kamer geniet magere democratische legitimiteit, terwijl zij een belangrijke rol vervult. Er zijn twee mogelijkheden om daar vanaf te komen, namelijk: afschaffen of directe verkiezingen houden. Dat laatste is onwenselijk, omdat er dan twee Kamers zijn met een gelijkwaardig mandaat. Daarom zijn we voor afschaffen, zij het met een aantal voorwaarden die het primaire doel van de Eerste Kamer waarborgen. Niet alleen zouden er in de procedures van de Tweede Kamer meer punten van reflectie ingebouwd moeten worden – zoals vroeger, met de Commissie Wetgeving, maar ook de constitutionele toetsing van wetsvoorstellen door de rechter. Als het zover is, dan kunnen we over afschaffen praten. Maar, zo niet, dan moet je goed nadenken over wat voor kind je met het badwater weggooit.” ■

De kandidatenlijst

Tot en met 29 januari konden alle D66-leden via e-voting de definitieve volgorde van de kandidatenlijst voor de Eerste Kamerverkiezingen op 26 mei vaststellen. Eerder al kozen de leden senator Thom de Graaf tot lijsttrekker (nr. 1 op de lijst) tijdens het 100ste partijcongres in Den Bosch op zaterdag 1 november j.l.

Op de kandidatenlijst zijn de huidige senatoren Hans Engels en Joris Backer wederom vertegenwoordigd, op resp. nr. 4 en nr. 6. Senator Marijke Scholten en huidig fractievoorzitter Roger van Boxtel hebben zich niet opnieuw kandidaat gesteld. De hoogste nieuwkomers zijn: Alexander Rinnooy Kan (nr. 2) en Henriëtte Prast (nr. 3).

U kunt de volledige kandidatenlijst bekijken op: d66.nl/eerste-kamerverkiezingen



Provinciaal maatwerk

Wie schrijft de verkiezingsprogramma's voor de provincies? Dat doen de regio's en leden van D66 zelf. Dit jaar was er voor het eerst een ‘rompprogramma’, dat gebruikt kon worden als inspiratie en als checklist. Een succesvolle aanpak, zeggen coördinator van de landelijke Permanente Programmacommissie (PPC) Ivo Thonon en D66-lijsttrekker Noord-Brabant Anne-Marie Spierings.

Couleur locale

In Drenthe en Groningen wil D66 de verbindingen met Duitsland via spoor en bus verbeteren

In Noord-Holland wil D66 de Beemster (Werelderfgoed) groen houden

In Zeeland wil men graag een getijdecentrale aanleggen

In Noord-Brabant zien ze het probleem van ronde stallen niet

Regio Limburg besloot de programmapassage over veenweidegebieden te schrappen



Juliëtte Bos [24]

Research masterstudent Sociologie, Hoogeveen — “Sinds ik D66-lid ben, ben ik me meer bewust van alle zaken waar de provincie invloed op uitoefent. Bovendien hebben we in december gezien wat de Eerste Kamer kan doen met wetsvoorstellen (verwerping zorgwet minister Schippers, red.). Aangezien de Eerste Kamer wordt samengesteld aan de hand van de Provinciale Statenverkiezingen, ga ik dus zeker stemmen!”

Ivo Thonon



“Het rompprogramma is vrij revolutionair; we zijn een partij met een licht anarchistische inslag, met regio’s en afdelingen die zich weinig laten vertellen”



Leeg vakje in kieswijzer
“Wij dachten eerst dat we dat programma wel even helemaal zelf zouden schrijven”, bekent Anne-Marie Spierings, fractievoorzitter in Provinciale Staten en D66-lijsttrekker Noord-Brabant. “Maar als je dat in een goed proces wilt doen, met betrokkenheid van de leden, dan vraagt dat veel tijd.” In Noord-Brabant heeft de D66-regio daarom goed gebruik gemaakt van het rompprogramma, waaronder als checklist. “Ik kon goed controleren of we niet iets vergeten waren. Zo bleek dat we niets hadden opgeschreven over fietsen. Dus hebben we daarvoor een tekst uit het rompprogramma gehaald.” Thonon onderstreept het belang van het benoemen van alle relevante onderwerpen. “Belangenorganisaties zoeken namelijk naar specifieke woorden. Als dat woord er niet in voorkomt, heb je straks een leeg vakje in hun kieswijzer.”

Ruim veertig pagina’s lopende tekst, bevat het nieuwe rompprogramma, waarin de zes taken die D66 de provincie toedicht uitvoerig aan bod komen (zie kader).

“Het is een lang document geworden, maar het dient meerdere doelen”, verontschuldigt Thonon zich enigszins. “Sommige regio’s weten precies wat ze willen, maar andere minder. Het rompprogramma moet voor iedereen iets te bieden hebben.” Niet alleen inhoudelijk, ook tekstueel biedt de landelijke PPC ondersteuning, met een schrijfwijzer en een handreiking voor het schrijven van een verkiezingsprogramma. “We zijn hiermee begonnen bij de laatste gemeenteraadsverkiezingen, omdat we merkten dat er passief en ambtelijk werd geschreven”, legt Thonon uit. “Vaak zien we woorden als stimuleren, faciliteren, ondersteunen en aandacht geven, waarna niets concreets volgt. Maar wat ga je dan precies doen? Dus in plaats van: we gaan het fietsen stimuleren, kun je beter schrijven: we gaan hier 30 kilometer fietssnelwegen aanleggen en daar trekken we 30 miljoen voor uit.”

Belangenorganisaties
Om tot een gedegen rompprogramma te komen, dat in lijn is met de ambities en standpunten van de partij, betreft de landelijke PPC veel mensen bij het schrijfsproces. Zo heeft ze de thema-afdelingen om input gevraagd, en las de Tweede Kamerfractie mee. Daarnaast maakte Thonon een rondje langs de drie noordelijke provincies. Daar bevindt zich het meeste plattelandsgebied, dat een belangrijk beleidsterrein voor de provincie is. “Ik woon zelf al jaren in Utrecht en kijk daardoor ongemerkt door een Randstad-bril. Dus horen hoe D66’ers in de noordelijke provincies over landbouw en natuur praten was voor het programma erg belangrijk.”

Ook belangenorganisaties geven soms waardevolle input voor een verkiezingsprogramma. Zo sprak Thonon met LTO Nederland, die de belangen van agrarische ondernemers behartigt. “Zij storen zich aan provinciebesturen die landbouwgrond aankopen voor natuurbeheer en vervolgens boeren in onzekerheid laten verkeren hoe lang ze nog gebruik kunnen maken van die grond. Ook wij vinden dat niet goed. In het rompprogramma hebben we daarom opgenomen dat provincies eerst natuur moeten maken van de grond die ze al hebben aangekocht, vóórdat ze nieuwe grond aankopen. Als LTO ons dat niet had gezegd, had het waarschijnlijk niet op ons netvlies gestaan.” Elke belangenorganisatie heeft haar eigen agenda, dus de programmacommissie weegt iedere keer af of een standpunt past bij het gedachtegoed van D66. “We leggen ook het landelijke verkiezingsprogramma ernaast. Dat gaat niet gedetailleerd in op de taken van provincies, maar als je dat programma door je ooghalen heen leest, en je houdt het sociaal-liberalisme en de vijf richtingwijzers in je achterhoofd, dan kun je ieder standpunt goed afwegen.”

Overijssel

Leden aan het woord



Jansje Wagenaar [71]
Oud-lerares maatschappijleer, Haarle — “Stemmen is een basisprincipe voor een democratisch land. Ik vind het belangrijk dat bij de planning van de ruimtelijke ordening rekening wordt gehouden met het milieu. Daarbij is een efficiënt logistiek netwerk, met een goede verbinding met zowel de westelijke provincies als de Duitse handelssteden van belang voor de provincie Overijssel.”

Sociaal-liberaal geluid
Het verkiezingsprogramma in Noord-Brabant is half december door de leden aangenomen. Anne-Marie Spierings is tevreden met het resultaat. “Vooral over het thema van de landbouw hebben we een echt sociaal-liberaal geluid. De meeste partijen kiezen voor één kant: de agrarische sector óf de buurtbewoners. Wij kiezen ervoor om gebalanceerd rekening te houden met alle belangen, uitgaande van het welzijn van ieder individu in zijn omgeving en met de blik gericht op de toekomst. En we zijn daarbij vrijzinnig en kijken verder dan onze neus lang is. Zo ken ik een ondernemer die volgens een nieuw en duurzaam concept een ronde varkensstal wilde bouwen. Maar omdat de wet uitgaat van een vierkante stal, vielen de afmetingen van de nieuwe stal niet binnen de wettelijke grenzen. Natuurlijk mogen we innovatieve ondernemers niet afremmen met dit soort beklemmende regels.”

Bij het schrijven van het programma is het goed om ook de programma’s en standpunten van andere partijen in het achterhoofd te houden, legt Ivo Thonon uit. “D66 heeft een behoorlijk groen profiel in de provincies, waardoor we soms het gevaar lopen een light-versie van GroenLinks te worden. Dat willen we niet. Bij het schrijven kijk ik dus naar de thema’s waarop zij zo dogmatisch zijn, dat wij ons goed kunnen onderscheiden met onze vrijzinnige aanpak. Een goed voorbeeld hiervan zijn de ecoducten, die 10 miljoen euro per stuk kosten. Voor GroenLinks is het een symbool, dus zij kiezen altijd voor een ecoduct, of het nu nodig is of niet. Wij zijn pragmatischer: als we ook op een goedkopere manier dieren van de ene kant van de weg naar de andere kant kunnen verplaatsen, dan kiezen we daarvoor. En dan houden we veel geld over om weer in de natuur te investeren.”

Couleur locale
Een uniform rompprogramma roept de vraag op hoeveel ruimte er is voor maatwerk in de afzonderlijke programma’s. Volgens Thonon zijn hier voldoende mogelijkheden voor. “Het heet niet voor niets een rompprogramma. Het is juist de bedoeling dat de regio’s er een kop op zetten die de *couleur locale* bevat. Zo heeft de regio Flevo-land veel algemene passages verwijderd en specifieke en regionale onderwerpen toegevoegd, zoals het vliegveld van Lelystad en de kleine kernen in de Noordoostpolder.” Daarbij zijn niet alle passages in het rompprogramma voor alle provincies van toepassing. “Er staat iets in over veenweidegebieden, maar daar moesten ze in Limburg vooral om lachen. En de passages over krimpgebieden kunnen ze in Utrecht weer niet gebruiken.”



Sabrina Schot [36]
Tekstschrijver en lid PPC D66 Zwolle, Zwolle — “Ik vind het een voorrecht om te mogen stemmen. De democratie is een groot goed! Overijssel is heel gevarieerd, van het centraal gelegen Zwolle tot het verre Enschede en alle gemeenten ertussenin. Het openbaar vervoer en de fietsvoorzieningen kunnen in deze regio beter, zodat meer mensen de auto laten staan.”



Anne-Marie Spierings



De provincie volgens D66

Volgens D66 levert de provincie – als bestuurlijke tussenlaag – een belangrijke bijdrage aan de ‘bestuurlijke drukte’ in Nederland. Daarom wil D66 dat de provincie zich beperkt tot zes ‘kerntaken’, zodat ze gemeenten niet in de weg loopt:

- regionale economie en innovatie
- ruimtelijke ordening
- natuur
- bereikbaarheid per auto, ov en fiets
- cultuurhistorie en erfgoed
- bevordering sterkere gemeenten en (financieel) toezicht op gemeenten

Daarnaast wil D66 dat de provincies, die samen ongeveer 15 miljard euro aan ongebruikt vermogen op de plank hebben liggen, flink gaan investeren in de regionale economie, innovatie en banen, om Nederland klaar te maken voor de toekomst.

ondertussen in Groningen



De Eemshaven foto Harry van Beeken bron beeldbank.rws.nl

In de aanloop naar de Provinciale Statenverkiezingen reist redacteur Mark Snijder af naar onze noordelijkste provincie. De provincie waar ons gas vandaan komt, en over een paar jaar ook onze zoekresultaten. En waar de spanningen momenteel hoog oplopen. Een gesprek met D66-gedeputeerde en Groninger Bote Wilpstra over communisten, herenboeren, nuchterheid en trots.

Iedereen die in de stad Groningen gewoond heeft, herkent het meteen: de doordringende en enigszins zoete geur van suikerbieten. Van september tot december draait de suikerfabriek in Hoogkerk, onder de rook van Groningen, overuren. De rest van het jaar ligt de fabriek stil. Voor veel oud-Groningers, die na hun studie naar het westen zijn getrokken op zoek naar een baan, betekent de bietengeur een gevoel van thuiskomen – zo ook voor ondergetekende. Het is december, de week van de aankondiging van het gaswinningsbesluit van minister Kamp (Economische Zaken). Gemeenten als Loppersum en Slochteren figureren volop in het landelijke nieuws. De schrik zit er goed in nadat eind september ook in de stad Groningen een aardbeving werd gevoeld. Een derde van de bijna 600 duizend inwoners van de provincie woont in ‘de stad’, zoals die hier wordt genoemd. Maar ook in de ‘ommelanden’ is de

Flevoland

Leden aan
het woord



foto: Jan Houwers

Aimen Abelrahman [50]

Tolk Arabische talen, Lelystad — “Ik vind dat je moet gaan stemmen, anders werkt het democratisch proces niet. Bij alle gelegenheden waar je je stem kunt uiten, zou elke burger ook moeten stemmen. Dus ook bij de aankomende Provinciale Statenverkiezingen, omdat je op die manier je vertegenwoordiger kunt kiezen en daardoor invloed hebt op de politiek.”

spanning voelbaar; de vaak zo nuchtere Groningers zijn boos en eisen compensatie en schadevergoeding.

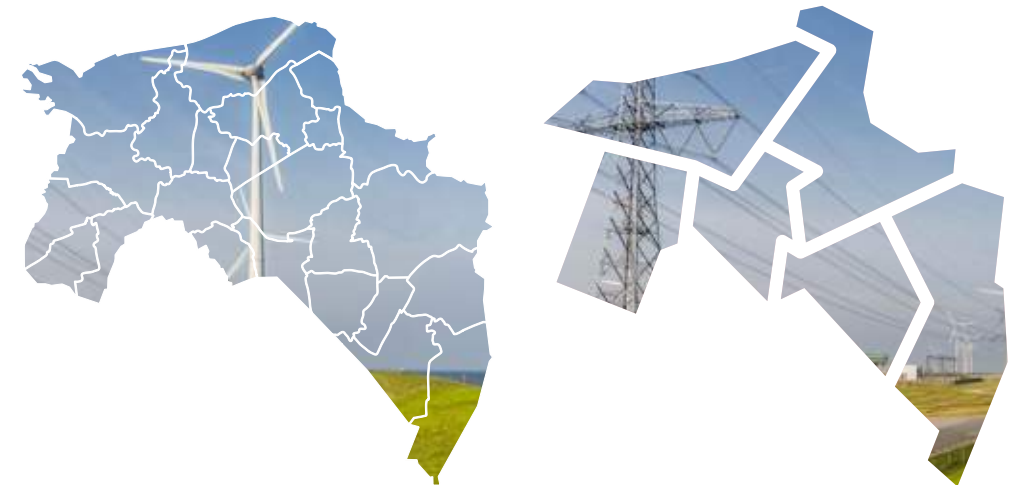
Bote Wilpstra (68), D66-gedeputeerde in de provincie Groningen, begrijpt de emoties. “Je hoort veel mensen nu zeggen: in het westen hebben ze de lusten, wij hebben de lasten. Daar zit een kern van waarheid in. Het punt is dat het Rijk een bedrijf toestemming heeft gegeven om hier gas uit de grond te halen, maar onvoldoende heeft afgewogen wat de gevolgen daarvan zijn. Het Rijk moet zijn verantwoordelijkheid erkennen voor het wegnemen of bestrijden van deze gevolgen, en daar ook naar handelen. Als je door Noord-Groningen rijdt, zie je overal woningen en boerderijen die gestut zijn omdat anders de muren omvallen. Sommige mensen durven hun kinderen niet meer op de bovenverdieping te laten slapen omdat ze bang zijn dat de schoorsteen naar beneden valt. Het gevoel van onveiligheid is wijdverbreid.”

PvdA-bolwerk

Wilpstra is na 25 jaar weer terug in het Groninger provinciehuis aan de voet van de Martinitoren, hier beter bekend als *d’Olle Grieze*. Wilpstra was eigenlijk al met pensioen toen hij in december 2013 gevraagd werd om de vacante functie van D66-gedeputeerde te vervullen, wat hij ook al deed tussen 1982 en 1987. Voor het eerst sinds die periode zit D66 weer in het college van de Gedeputeerde Staten – het dagelijks bestuur – van de provincie Groningen, dat van oudsher een PvdA-bolwerk is. Wilpstra – geboren in het Groningse Grijskerk en oud-burgemeester van onder meer Zuidlaren – kent de provincie en haar inwoners goed. “Groningers zijn recht voor hun raap en nemen geen blad voor de mond. We hebben hier het gezegde: ‘Drenten zijn te aardig om eerlijk te zijn, Groningers zijn te eerlijk om aardig te zijn’. Dat geeft wel iets van het verschil weer.” Volgens Wilpstra komt de aard van de Groningers deels voort uit de verschillende landschappen in de provincie. “In het noorden van de provincie, waar eb en vloed lange tijd nog vrij spel hadden, vind je de weidse gezichten waar Groningen bekend om staat.

Kaartje links de huidige gemeentegrenzen van de provincie Groningen. Kaartje rechts een schetsmatige weergave van de herindeling van de gemeentegrenzen in 2018.

bron *Grenzeloos Gunnen*, het eindrapport van de Visitatiecommissie ‘Bestuurlijke Toekomst Groningen’ (2013).



Joep Mathot [64]

Fysiotherapeut, Almere — “Ik ga altijd stemmen, want wie niet stemt, heeft ook geen recht van spreken. Deze verkiezingen zijn bijzonder van belang, want je ziet de laatste jaren dat het steeds belangrijker is dat de regering steun krijgt van de Eerste Kamer – hoewel ik het eens ben met het standpunt van D66 dat er minder bestuurslagen moeten komen.”

Wilpstra, die internationalisering in zijn portefeuille heeft. Maar dit gaat niet vanzelf, zegt hij. “Groningers hebben het idee dat aan de overkant van de grens alles anders is, en dat schrikt soms af. De grootste problemen zitten echter in de verschillen in regelgeving tussen Duitsland en Nederland. Als je hier een werkloosheidsuitkering hebt en je wilt aan de andere kant van de grens gaan werken, dan doemen er allerlei problemen op. We praten wel over één Europa, maar als je kijkt naar de verschillen in regelgeving, die een negatief effect hebben op het vrij verkeer van mensen tussen landen, dan zijn we nog lang niet klaar in Europa.”

“Het doorknippen van de band tussen gemeente en gemeenschap was pijnlijk. Maar nu kijken inwoners veel meer naar hoe ze bediend worden door de gemeente”

Schaalvergrotingsoperatie

Een belangrijk politiek-bestuurlijk thema in de afgelopen jaren is de herindeling van de Groninger gemeenten. Waar de Groningers nu nog in 23 verschillende gemeenten wonen, moeten dat er over een paar jaar nog maar 6 of 7 zijn (zie kaartje op p.15). Dit is hard nodig volgens Wilpstra, die in zijn vorige periode als gedeputeerde ook al een ‘schaalvergrotingsoperatie’ doorvoerde. “Gemeenten hebben er in de afgelopen jaren veel taken bij gekregen. Maar kleine gemeenten kunnen dit niet allemaal behappen, omdat ze onvoldoende deskundigheid in huis hebben. In het verleden hebben veel gemeenten daarom hun toevlucht genomen tot zogeheten gemeenschappelijke regelingen. Bij een evaluatie, een paar jaar geleden, bleek dat deze samenwerkingsverbanden onvoldoende effectief en efficiënt zijn en dat democratische legitimatie niet of nauwelijks aanwezig is. Gemeenten moeten dus groter worden, zodat iedere gemeente zelfstandig de basistaken kan verrichten met democratische controle van haar eigen gemeenteraad.”

Begin jaren tachtig was er flinke weerstand onder de bevolking tegen de herindeling van gemeenten. Dat is nu totaal anders, zegt Wilpstra. “In die tijd hadden we nog zulke kleine gemeenten, dat de gemeente en de gemeenschap feitelijk samenvielen. Het dorp Stedum (duizend inwoners) bijvoorbeeld was een zelfstandige gemeente, met een oud-herenboer als burgemeester. Hij was een echte burgervader, die beschikbaar was voor adviezen aan de bevolking. De gemeenteraad had daar echter weinig te vertellen, en de gemeente voldeed absoluut niet aan de eisen die we ook toen al stelden aan openbaar bestuur. Het doorknippen van de band tussen gemeente en de gemeenschap was pijnlijk. Maar nu kijken inwoners veel meer naar hoe ze bediend worden door de gemeente, vaak ook digitaal. Mensen komen zelden meer naar het gemeentehuis.”

Diepe ondergrond

Naast bestuurlijke organisatie en internationalisering heeft D66-gedeputeerde Bote Wilpstra ook ‘diepe ondergrond’ in zijn portefeuille. Dan gaat het dus weer over de gaswinning in de provincie. Wilpstra denkt dat de discussie hierover nog lang zal voortduren. “Groningers zijn nog steeds nuchter, maar de temperatuur loopt behoorlijk op. Het zijn geen mensen die snel de straat op gaan en om harde actie roepen. Maar ook Groningers hebben hun trots. De grens van wat geaccepteerd wordt, komt in zicht.” ■



In het nieuws

D66 Tweede Kamerlid Stientje van Veldhoven pleit ervoor om de gaswinning in Groningen definitief terug te brengen naar 30 miljard kubieke meter. Dat is het minimumniveau van leveringszekerheid, oftewel: de hoeveelheid gas die uit het Groninger veld nodig is in verband met de binnenlandse vraag naar gas en lopende exportcontracten. Minister Kamp besloot eerder om de winning voor 2015 vast te stellen op 39,4 miljard kubieke meter. Later kondigde hij aan in de eerste helft van het jaar maximaal 16,5 miljard kuub te gaan winnen. Volgens Van Veldhoven blijft daarmee de onzekerheid voor de Groningers bestaan. Zij wil daarom dat we definitief teruggaan naar 30 miljard kubieke meter gaswinning.



D66 in Groningen: economie, banen en nieuwe kansen

Volgens Tim Zwertbroek (24), D66-fractievoorzitter in de Provinciale Staten en lijsttrekker bij de komende verkiezingen, draait het programma voor de komende periode maar om één ding: de economie. “We hebben economisch een sterke stad, een sterke zeehaven (Eemshaven) en een sterk chemiecluster (Delfzijl). Maar we hebben ook veel werklozen. De provincie gaat nu nog erg uit van de maakbaarheidsgedachte, waarbij de overheid de banen moet scheppen. Maar daar geloven wij niet in. De provincie moet juist vertrouwen geven aan ondernemers om zelf te investeren. Onze rol is om mensen en initiatieven met elkaar te verbinden, en ervoor te zorgen dat ondernemers gemakkelijker bij bijvoorbeeld investeringsbudgetten komen.” D66 kiest daarbij altijd voor een positieve insteek. “Natuurlijk vinden ook wij dat de schade door de aardbevingen moet worden vergoed. Maar we wijzen ook op de nieuwe mogelijkheden die dit biedt. Als we dan toch duizenden huizen gaan herstellen en versterken, maak ze dan meteen energieneutraal door een goede isolatie en zonnepanelen. Dan kunnen we vanuit een probleem nieuwe kansen creëren. Dat is het Nu-vooruit-denken waarmee we ons hier in de provincie onderscheiden.”



Annemiek Eradus [55]

Keramist, Zeewolde — “Stemmen is voor mij als vrouw een morele verplichting omdat vrouwen hard hebben gevochten om stemrecht te verwerven. Eerder heeft Flevoland zich onderscheiden als provincie door grote landschapskunst te ondersteunen en te stimuleren. Door economische ontwikkelingen hebben ze daar echter steken laten vallen; ik zou graag zien dat daar verandering in komt.”

Leden aan
het woord

Dit zijn ze!

Stem
18 maart
D66

Op 18 maart kunt u uw stem uitbrengen voor de Provinciale Statenverkiezingen. Redacteur Jan Remmert Fröling vroeg onze 12 lijsttrekkers naar hun ambities en hun favoriete provincieplek en schoot 12 prachtige D66-portretten op locatie.

→ Kijk verder op pagina 18 t/m 29



Wilt u meer weten over de Provinciale Statenverkiezingen, onze lijsttrekkers en de regionale verkiezingsprogramma's, kijk op: www.d66.nl/provinciale-staten-verkiezingen



“Wij leven op land van de zee”

Ton Veraart

Lijsttrekker
D66 Zeeland



“Het viel nog niet mee om mijn favoriete plek in Zeeland te kiezen. Zeeland is land van de zee. Veel open ruimte, prachtige wolkenluchten en het speciale licht dat Mondriaan en Toorop inspireerde. Er zijn veel speciale plekken, zoals mijn geboorteplaats Hulst in Zeeuws-Vlaanderen – een landje apart. Of de havens in Terneuzen en Vlissingen, de historie en erfgoed in monumentale stadjes als Veere, Zierikzee, Middelburg en Goes en de stranden en de duinen.

“We zijn hier bij de stormvloedkering van de Oosterschelde, een icoon van Zeeland. Destijds is na veel discussie gekozen voor een spectaculair technisch hoogstandje om schijnbaar tegenstrijdige doelstellingen tegelijk en in combinatie te realiseren. Dit kunstwerk beschermt namelijk tegen overstromingsgevaar, maar heeft ook natuurbehoud in de Oosterschelde mogelijk gemaakt. Bovendien is de kering een extra verbinding tussen Schouwen en Walcheren. Hier, bij de stormvloedkering, is ook de mosselteelt aanwezig, pal naast het attractiepark dat veel toeristen trekt. Voeg daar de schone energie van de windmolens aan toe, en dan is hopelijk duidelijk waarom ik hier graag kom en waarom ik trots op deze plek en op heel Zeeland ben!”

Naam	Ton Veraart
Leeftijd	55 jaar
Woonplaats	Vlissingen
Burgerlijke staat	Getrouwd
Functie	Ondernemer in de uitzendbranche, managementconsultant/trainer
Verder	Bestuurder van uiteenlopende non-profit organisaties (volkshuisvesting, onderwijs, zorg en welzijn, kunst en cultuur)



“Ik wil de harmonie terugbrengen”

Anne-Marie Spierings



Lijsttrekker
D66 Noord-Brabant

“Dit is een typisch stukje Brabants buitengebied. Vanuit deze boom zie je het allemaal: weilanden, akkers, intensieve veehouderij, een waterloop, een houtwal, het pompstation van Brabant Water in de natuur, woningen en zelfs een volkstuinje. De dorpen liggen allemaal net te ver weg om ze te kunnen zien.

“Als kind zat ik vaak in deze boom. Voor mij was het toen vanzelfsprekend. Maar de harmonie tussen al die functies is op veel plekken in Brabant zoek. En die wil D66 terugbrengen door meer ruimte te bieden aan duurzame bedrijven, door te investeren in onderwijs, creativiteit en innovatieve oplossingen en door overtredingen van milieuregels direct aan te pakken, zodat iedereen weer een gezonde leefomgeving krijgt.”

Naam	Anne-Marie Spierings
Leeftijd	38 jaar
Woonplaats	Sint-Michielsgestel
Burgerlijke staat	Getrouwd
Functie	Internationaal projectmanager bij een advies- en ingenieursbureau
Vrijwilligerswerk	Buurtbemiddelaar
Vrije tijd	Koken, tuinieren, hardlopen, motor rijden, reizen, duiken

“Ik geniet van de creatieve energie hier”

Joke Geldhof



Lijsttrekker
D66 Noord-Holland

“Oorspronkelijk hadden we op het plein voor Café Dudok in Hilversum afgesproken, maar het regende zo hard, dat we een gebouw van het Media Park zijn ingegaan. Veel mensen weten niet dat deze mediastad vol creatieve industrie, de hele Gooi en Vechtstreek bovendien, bij de provincie Noord-Holland hoort. Ik geniet van de energie die ik tegenkom in de topsectoren van onze provincie, zoals hier in Hilversum. Ook krijg ik energie van de dynamische, compacte steden en de ruimte van het prachtige open landschap er omheen. Noord-Holland is elke inspanning waard en biedt de ruimte om kansen te pakken.

“De provincie moet het de komende jaren met minder geld doen. Meer doen met minder geld kán, als je je beperkt tot de provinciale kerntaken en vooral stuurt op kwaliteit. Ook zo kun je de natuur en onze leefomgeving verder verbeteren. “Ik wil dat Noord-Holland een prachtige regio blijft om te wonen, werken en leven. Daar hebben we ons als coalitiepartij vier jaar voor ingezet en daar is nog meer werk voor te verrichten. We willen bouwen aan een duurzame regionale economie en soepele mobiliteit van en naar ov-knooppunten, robuuste natuur en open landschap, voldoende schoon en veilig water en energie voor de toekomst.”

Naam	Joke Geldhof
Leeftijd	54 jaar
Woonplaats	Amsterdam
Burgerlijke staat	Samenwonend, twee kinderen
Functie	Gedeputeerde o.a. Water, Wonen & Waddenzee in Noord-Holland
Vrije tijd	Sport en muziek

Geertjan Wenneker



Lijsttrekker
D66 Zuid-Holland

“We zijn hier in het Oude Luxor Theater in Rotterdam. Het theater is onlangs opgeknapt, waarbij de zaal intact is gebleven en de oude gevel is teruggebracht in originele staat. Prachtig! Naast dat ik een fervent theaterbezoeker ben, vind ik dit een mooi voorbeeld van hoe een pand – mooi cultuurhistorisch erfgoed – gerenoveerd kan worden en daarmee zijn functie behouden blijft.

“De provincie heeft op het vlak van behoud van cultuurhistorisch erfgoed een belangrijke taak: Zuid-Holland barst van de molens, sluisjes, kastelen en landgoederen. Daarom zet D66 in op meer verbinding tussen natuur, landschap en cultureel erfgoed. De focus ligt daarbij op het toegankelijk en beleefbaar maken van het erfgoed voor inwoners. Gebruik is de beste instandhouding – zie het Oude Luxor Theater – en waar mogelijk vinden wij dat er ruimte moet worden geboden aan een invulling met een hedendaagse functie. Zuid-Holland heeft, onder leiding van D66, daarom ook gekozen voor een vernieuwende netwerken-de aanpak van de monumentenzorg en heeft daarbij zogeheten erfgoedlijnen ingevoerd. Dit heeft geleid tot een veelvoud (3 tot 4 maal!) van middelen náást de provinciale middelen, en het is een stimulans voor de noodzakelijke herbestemming van ons erfgoed gebleken.”

Naam	Geertjan Wenneker
Leeftijd	33 jaar
Woonplaats	Lisse
Burgerlijke staat	Samenwonend, twee kinderen
Functie	Beleidsadviseur Inspectie SZW
Vrije tijd:	Statenwerk, fietsen en theaterbezoek

“Het barst hier van het cultureel erfgoed”



Leon Vaessen

Lijsttrekker
D66 Limburg



“We zijn hier in de historische binnenstad van Sittard. Sittard-Geleen deelt belangrijke eigenschappen met de provincie Limburg. Net als Limburg heeft Sittard-Geleen een bewogen geschiedenis, waarin verschillende Europese mogendheden een belangrijke rol speelden. Net als Limburg heeft Sittard-Geleen (als enige stad in Nederland) grenzen met België én Duitsland.

“We doen in Limburg ons uiterste best om van die grenzen verbindingen te maken, de voordelen van ‘ontgrenzing’ zijn onbetwist. Op de Brightlands Chemelot Campus werken overheden, ondernemers en onderwijsinstellingen samen aan de toekomst van Limburg. De opdracht voor de provincie is de komende vier jaar de ontwikkelingen in de steden, zoals Sittard-Geleen, en op de campussen door te zetten. Er moet de komende periode ook echt werk gemaakt worden van ‘ontgrenzing’. Limburg moet daarbij naar een echte ‘Europese Groepering voor Territoriale Samenwerking’ (EGTS) met Euregionale partners toewerken, om het grensoverschrijdende samenwerken structureel in te bedden.

“Over vier jaar staan we hier in het hart van een stad die leeft, werkt, innoveert en geniet en dat alles in nauwe verbondenheid met onze Duitse en Belgische burens.”

Naam	Leon Vaessen
Leeftijd	35 jaar
Woonplaats	Sittard-Geleen
Burgerlijke staat	Getrouwd
Functie	Docent Engels, voorzitter afdeling D66 Sittard-Geleen e.o. sinds 2012
Vrije tijd	Genieten van al het moois in de Euregio; van de natuur in de Ardennen, de Eifel en de Limburgse heuvels tot de cultuur in Aachen, Liège en Maastricht

“We willen van grenzen verbindingen maken”

“Onze ambities hebben ‘noaberschap’ nodig”



Margreet Overmeen

Lijsttrekker
D66 Overijssel



“We zijn hier in natuurgebied Engbertsdijkerven in Noordoost-Overijssel. Het is het grootste ‘levende’ hoogveengebied van West-Europa en door de late vervening van de 20ste eeuw zowel qua natuurwaarde als cultuurhistorisch zeer interessant. Veel inwoners in het gebied rondom de venen stammen af van veenarbeiders. Goedkope, laagopgeleide werkkrachten die vanuit Groningen en Drenthe naar Overijssel trokken.

“Nog steeds kenmerkt het gebied zich door relatief veel laaggeletterdheid, vroege schoolverlating en slecht betaalde arbeid. Maar ook door een sterke gemeenschapszin, optimisme en hulpvaardigheid. Hier ben ik geboren, hier liggen mijn *roots* en ik heb persoonlijk ervaren dat onderwijs hét vehikel is om een ander leven te creëren. Economisch beter, en in het algemeen met meer mogelijkheden. Toch wil ik de kracht van waar ik vandaan kom blijven koesteren en meenemen: het er zijn voor elkaar als het er op aan komt, en de méns zien naast alleen iemands status of succes. Het is het toonbeeld van hoe ik een participerende samenleving zie. Wij noemen dat ‘noaberschap’.

“Het natuurgebied staat onder druk, door verdroging en een kleinere dan noodzakelijke bufferzone. ‘Noaberschap’ hopelijk niet, want dat is wat we nodig hebben met alle uitdagingen en ambities die we hebben.”

Naam	Margreet Overmeen-Bakhuis
Leeftijd	41 jaar
Woonplaats	Wierden
Burgerlijke staat	Getrouwd, twee kinderen
Functie	Zelfstandig adviseur in het Hoger Onderwijs
Vrije tijd	Ik speel klassiek saxofoon en houd van alles wat het leven mooier maakt



“‘Mienskip’ is meer dan gemeenschap”

Margreet Mulder

Lijsttrekker
D66 Fryslân



“In het logo van het nieuwe Fries Museum in Leeuwarden lichten de letters ‘US’ op. Een bewuste keuze van de ontwerper, omdat ‘us’ de Friezen verbindt. Niet alleen met hun museum, maar ook met elkaar. ‘Us’ betekent ‘ons’ in het Fries. Dit sluit nauw aan bij het begrip ‘mienskip’, waarmee Leeuwarden de nominatie als Culturele Hoofdstad van Europa voor 2018 heeft binnen gehaald. Een knappe prestatie!

“‘Mienskip’ kun je eigenlijk niet vertalen. Het is meer dan ‘gemeenschap’. Het roept ook associaties op met beelden als samen, saamhorigheid en verbondenheid. Verbondenheid in de strijd tegen een bedreiging van buiten. In het verleden was dat de strijd tegen het water en de overheersing van ‘Holland’. Nu is dat de toenemende vergrijzing, afnemende werkgelegenheid en slinkende leefbaarheid van het platteland. “Met ‘verbondenheid tegen’ lossen we dat niet meer op. Wel met ons ‘open stellen voor’. Dat vraagt om een krachtig bestuur, met een visie op de toekomst. Dat regie neemt waar nodig, en aan de samenleving overlaat waar dat kan. Kortom: ‘Us’ en ‘Mienskip’ anno 2015.”

Naam	Margreet Mulder
Leeftijd	59 jaar
Woonplaats	Heerenveen
Burgerlijke staat	Getrouwd
Werkzaam als	Coach, buurtbemiddelaar en rondleider bij museum Belvédère in Oranjewoud
Vrije tijd	Ik houd van kunst en van mensen, niet vreemd gezien mijn opleiding als kunsthistorica en (team)coach. Daarnaast lees en schrijf ik graag en loop ik hard.



“Meer ruimte voor industrie en windenergie”

Michiel Rijsberman



Lijsttrekker
D66 Flevoland

“We staan hier voor een van de drie ‘Rooie Donders’ in Almere. Het zijn echte *landmarks* in het landschap; je kunt ze vanaf de snelweg zien en zijn in zekere zin kenmerkend voor Almere-Haven. Een ander beeldelement dat je hier in het open landschap van Flevoland heel veel ziet, is de windmolen. Ik vind dat mooi; we hebben er hier de ruimte voor en wat mij betreft past het ook goed in het moderne landschap.

“Flevoland staat voor een aantal opgaven. Zo is Flevoland de provincie met de hoogste werkloosheid, terwijl de industrie – en dan met name de hightech-industrie, een probleem heeft met het aantrekken van goed gekwalificeerd personeel. Hiervoor zijn oplossingen te vinden in samenwerking met het onderwijs en dat heeft al geresulteerd in een aantal positieve resultaten.

“Verder kunnen we hier meer industrie herbergen, vooral die in de energie-intensieve, zware industrie. We hebben hier al een industrieterrein klaar liggen waar de MER-procedures (milieueffectrapportage, red.) voor de zwaarste categorie zijn doorlopen en we hebben energie in overvloed door alle windmolens die we hier hebben. En daarmee sluiten we ook weer aan op onze eigen D66-duurzaamheidsambitie voor de provincie: verder gaan dan de opgave van het Rijk, maar zo veel windenergie produceren dat we, nog meer dan nu, netto leverancier voor Nederland zijn. Wat Groningen is voor gas, moet Flevoland zijn voor windenergie.”

Naam	Michiel Rijsberman
Leeftijd	44 jaar
Woonplaats	Almere
Burgerlijke staat	Getrouwd, twee kinderen
Functie	Senior Beleidsadviseur waterhuishouding, Hoogheemraadschap Delfland Schermen, gitaar spelen, hardlopen
Vrije tijd	

Marianne van der Tol



“We zijn hier in het Drents Museum in Assen. Ik vind dit een fantastisch mooie plek. Het heeft wereldklasse, niet alleen door de uitstraling van het gebouw, maar zeker ook doordat hier heel bijzondere tentoonstellingen naartoe komen. Het museum zet zich daarmee heel positief op de kaart en dat vind ik een mooie tegenhanger van het beeld dat het in Drenthe een dooie boel zou zijn en er niets te beleven valt. Dat klopt absoluut niet; het museum is daar een bewijs van. Ik ben er trots op dat we zoiets hier in Drenthe hebben. “Wat we willen met de provincie? Ik denk dat het goed zou zijn om hier met nieuwe ideeën en een kritische houding meer transparantie te krijgen, vooral wat betreft de bestuurderscultuur. Verder willen we een bijdrage leveren aan de aanpak van de vele sociaal-economische problemen waar de provincie mee te kampen heeft, zoals werkloosheid, analfabetisme en krimp. We kijken daarbij verder dan alleen Drenthe; we willen graag samenwerken met de andere noordelijke provincies of met Overijssel en de mogelijkheden benutten die samenwerking met Duitsland kan bieden. Kortom: niet in een Calimero-kramp schieten, maar de problemen als een gegeven beschouwen en gezamenlijk de kansen die we hebben aangrijpen.”

Naam	Marianne van der Tol
Leeftijd	60 jaar
Woonplaats	Emmen
Burgerlijke staat	Gescheiden, twee kinderen
Functie	Docente maatschappijleer en maatschappijwetenschappen in het middelbaar onderwijs
Vrije tijd	Wandelen, koken, bezoeken van vrienden en kinderen



“Wij kijken verder dan de provinciegrens”

Niels Hoefnagels

Lijsttrekker D66 Utrecht



“Met de top-15 van de kandidatenlijst hebben we ons een heel weekend teruggetrokken op een boerderij op de grens van Utrecht en Noord- en Zuid-Holland, midden in het Groene Hart. Dit weekend werken we hier in alle rust aan teambuilding en bereiden we ons inhoudelijk voor op de komende jaren. Ongestoord, omringd door water en weilanden, in het hart van de Randstad. “Om dit zo te houden, moeten we stimuleren en investeren. In de verduurzaming van ons woningbestand, in binnenstedelijke ontwikkeling, in bereikbaarheid, in een duurzame regionale economie. Want wij willen dat Utrecht de mooiste provincie blijft om te werken, wonen en recreëren. Dat is niet alleen voor ons belangrijk, maar ook voor de generaties na ons. Door duurzaam gebruik te maken van ruimte, van grondstoffen en van de talenten, kennis en ervaring van mensen, bouwen we aan een provincie die is voorbereid op de uitdagingen van de toekomst.”

Naam	Niels Hoefnagels
Leeftijd	44 jaar
Woonplaats	Bunnik
Burgerlijke staat	Getrouwd, twee kinderen
Functie	Zelfstandig adviseur in de infrastructuur
Vrije tijd	Gezin en hockey



“Een groene Randstad, ook voor de generaties na ons”

Get out the vote!

In het jaar dat Arris Blom lid werd van D66, werd Barack Obama beëdigd als president van de Verenigde Staten. Obama’s vernieuwende verkiezingscampagne was ongekend effectief en werd geroemd door voor- en tegenstanders. In 2012 begon de campagne voor zijn herverkiezing en dit keer was Arris Blom erbij. Nu is hij net terug van een bezoekje aan de herverkiezingscampagne van senator Mark Udall. Wat kunnen wij van de Amerikanen leren?

Arris Blom

Leeftijd 32 jaar

Beroep politiek assistent van Pex Langenberg, D66-wethouder Duurzaamheid en Mobiliteit in Rotterdam

Woonplaats Rotterdam

Lid D66 2009

Arris Blom zit in het tweede jaar van Route66, hét talentstimuleringsprogramma voor D66’ers tussen de 25 en 33 jaar. Het tweejarig programma wordt voor en door de ‘Routers’ georganiseerd. Ieder jaar ronden 20 deelnemers het traject af en stromen er 20 nieuwe Routers na selectie in.

d66.nl/route66

Hoe kwam je in het campagneteam van Obama terecht? “De vriend van een goede, Amerikaanse vriendin van mij werkte voor *Obama for America* in de staat Nevada. Toen ik mijn enthousiasme uitte voor Amerikaanse politiek en de Obama-campagne, kon hij een plek voor mij regelen op het hoofdkantoor van de Obama-campagne in Chicago. Het duurde daarna nog enkele maanden – en veel papierwerk – voor ik uiteindelijk een definitief ‘ja’ uit Chicago ontving, en ik aan de slag kon.”

Wat moeten we ons voorstellen bij campagnes in Amerika? “Ik ben in totaal drie keer in de Verenigde Staten geweest. De eerste keer was ik voor drie maanden bij *Obama for America* in Chicago, in het voorjaar van 2012. Toen was ik vooral een manusje-van-alles. En ik was betrokken bij doelgroepenanalyses. Obama heeft een zogenaamde ‘gesegregeerde’ campagne gevoerd; dat wil zeggen dat hij – in tegenstelling tot de Republikeinen, die een meer homogene kiezersgroep hebben – verschillende doelgroepen afzonderlijk aansprak. Met succes.

Dat deed hij door zich bijvoorbeeld positief uit te laten over de *DREAM Act*, waar veel Latino’s baat bij hebben, en – in een later stadium – de eerste president te zijn die zich voor het homohuwelijk uitspreekt. Maar er was bijvoorbeeld ook een specifieke campagne gericht op *Native Americans* en veteranen.

“Later heb ik mij bezig gehouden met financiën. Elke Amerikaan mocht tot een vastgesteld maximum bedrag doneren aan een partij of kandidaat. Een hoger bedrag was wettelijk niet toegestaan, en dus strafbaar. Daarom moet elke schenking goed gedocumenteerd worden. Obama heeft vooral heel veel kleine bedragen gekregen. Al die donateurs hebben vervolgens een groot *commitment* om op Obama te stemmen. Wanneer bedrijven en individuen financieel meer willen bijdragen aan een campagne, doen zij dat vaak met een omweg, door een zogenaamde ‘Super PAC’ (*Political Action Committee*) op te richten. Deze organisatie kan zich dan in het kader van de vrijheid van meningsuiting voor een kandidaat en zijn beleid uitspreken. De US Supreme Court heeft dit



Arris Blom (tweede van links) tijdens de herverkiezingscampagne van senator Mark Udall in Colorado

Do's & Don'ts

Campagnetips van Arris Blom

Do's

- ★ Geef een persoonlijke kleur aan je verhaal en herhaal je boodschap
- ★ Voer gedegen dataonderzoek naar je kiezerspotentieel uit en zoek deze gericht op
- ★ Investeer in vrijwilligers
- ★ Zorg voor meer betrokkenheid tussen kiezer en gekozenen
- ★ Zorg voor een goede combinatie van economische en immateriële thema's

Don'ts

- ★ Voer geen negatieve campagne tegen de persoon van je tegenstanders
- ★ Zoek geen politieke steunbetuiging vanuit het bedrijfsleven. Dat past (nog?) niet bij de Nederlandse politieke cultuur

recentelijk bevestigd en met dit vonnis heel wat stof doen opwaaien.”

Heb je de verkiezingen van 2012 zelf ook meegemaakt? “Ja, drie weken voorafgaand aan de verkiezingsnacht, 7 november 2012, ben ik met twee vrienden teruggegaan. We hebben toen meegewerkt aan de zogenaamde *Get out the vote*-campagnes in verschillende staten. Dat betekende dat we elke dag in een andere staat waren en bij mensen aan de deur klopten om hen vervolgens – soms letterlijk – naar de stembus te begeleiden. Republikeinen gaan trouwer naar de stembus; de Democratische kiezer is over het algemeen armer en denkt sneller dat stemmen niet zo veel nut heeft. De Democratische partij is overigens heel goed in het analyseren van waar potentiële stemmen zitten, dus in welke wijk het zinvol is om je energie in te steken. Onze *field*-activiteiten begonnen in Houston, Texas en eindigden in Chicago. Hoogtepunt van deze reis was het bijwonen van de *Election Night* in Chicago. We stonden vrijwel vooraan, op enkele meters van de *President Elect*.”

En tijdens je laatste bezoek, in oktober vorig jaar? “De derde keer ben ik met vier andere *Routers* (deelnemers Route66, talentenprogramma van D66, red.) voor een weekje naar Colorado gevlogen om de herverkiezingscampagne – de zogenaamde *midterms* – van senator Mark Udall te ondersteunen. De senaat wordt elke zes jaar gekozen. Deze campagne is minder spectaculair dan die voor de presidentsverkiezingen, maar heeft het voordeel dat je als vrijwilliger veel dichterbij de kandidaat zit waar je het allemaal voor doet. Obama heb ik in het voorjaar van 2012 alleen maar uit de verte gezien. Deze keer konden we de First Lady van héél dichtbij meemaken.”

Hoe heb je je ervaringen in Nederland, voor D66, kunnen gebruiken? “Toen ik na afloop van de Obama-campagne in 2012 terug naar Nederland vloog, hoorde ik in het vliegtuig dat het kabinet Rutte I was gevallen en dat er dus nieuwe landelijke verkiezingen aankwamen. Vanuit het Landelijk Bureau D66 in Den Haag heb ik mij in die periode voor D66 ingezet bij die Tweede Kamerverkiezingen. We hebben een aantal elementen uit de Obama-campagne naar Nederland gehaald, zoals het organiseren en aanwakkeren van ‘*grassroot*-campagnes’, waar Obama’s team veel successen mee heeft behaald. Het idee van een *grassroot*-campagne is dat de activiteiten vanuit de basis opkomen en dus niet volledig van bovenaf worden vormgegeven. Vaak gaat het hier om kleinschalige activiteiten georganiseerd door een buurthuis, een sportvereniging, boekenclub, etc. die een beperkt budget hebben.”

Arris Blom (links) met vrijwilligers van de Obama-campagne 2012 in Wisconsin



Zeeland

Leden aan het woord



Karel Kodde [26]

Medewerker supermarkt, Grijskerke — “Zeeland grenst aan België en een groot deel van ons inkomen komt uit het toerisme. Daarom is interregionale- en nationale samenwerking belangrijk. Door grensoverschrijdende afspraken te maken kunnen zaken als infrastructuur en milieubeleid beter worden geregeld, waar uiteindelijk iedereen van profiteert en wat kansen voor ondernemers kan creëren.”



Margot Goeyers [47]

Jurist bij Rijkswaterstaat, Middelburg — “Ik reken bij deze verkiezingen op maatregelen vanuit de Provincie om specifiek voor Zeeland het probleem van krimp tegen te gaan. D66 kan het onderwijs in Zeeland stimuleren door de University College Roosevelt en Hogeschool Zeeland verder uit te breiden, hetgeen jonge mensen aantrekt en impuls kan geven om krimp tegen te gaan.”

De Obama-campagne
5 facts
& figures

- ★ **Hoeveel kost een presidentschapscampagne?**
Obama heeft in 2008 een kleine 800 miljoen dollar opgehaald. Een recordbedrag in Amerikaanse geschiedenis. Maar niet voor lang: in 2012 haalde zowel Obama als zijn Republikeinse tegenkandidaat Mitt Romney meer dan 1 miljard dollar op. Bron [politico.org](#)
- ★ **Waarom wordt het meeste geld uitgegeven?**
In 2008 is zo'n 57% van het geld uitgegeven aan media. De rest ging voornamelijk op aan fundraising en salarissen. Bron [opensecrets.org](#)
- ★ **Hoeveel mensen zijn er bij betrokken?**
In 2012 deden zo'n 2,2 miljoen vrijwilligers en zo'n 4.000 betaalde medewerkers mee aan de campagne. Bron [techpresident.com](#)
- ★ **Hoe lang duurt een campagne?**
Obama kondigde op 10 februari 2007 aan dat hij zich verkiesbaar zou stellen voor het presidentschap. Vanaf dat moment barstte de campagne los voor de *Primaries* (voornaamste tegenkandidaat: voormalig First Lady Hillary Clinton) en later de *General Election*. De verkiezingen hadden plaats op 4 november 2008. Zijn eerste campagne heeft dus 1 jaar en 9 maanden geduurd.
- ★ **Wat zijn de belangrijkste campagne-activiteiten?**
Zeer vernieuwend was de intensieve *social media campagne* van het Obama-team in 2008. Daarnaast blijven de traditionele tv-commercials van erg groot belang. De drie televisiedebatten tussen de twee presidentskandidaten worden ook zeer goed bekeken, inclusief de analyses.



Arris Blom: "De Headquarters van Obama for America is enorm beveiligd; je moet door drie veiligheidspoortjes en elke keer je identiteitsbewijs laten zien. Maar als het laatste poortje opengaat en je bij het campagne team binnenkomt, voel je je in een soort politiek 'walhalla': met ruim 600 medewerkers en vrijwilligers bruist het daar van de positieve energie."

En wat moeten we vooral niet gebruiken?
"Negative campaigning wordt veel toegepast en is uiterst functioneel in een tweepartijensysteem, zoals de VS die kennen. In Nederland, waar je na de verkiezingen coalities moet vormen, kan je dit maar beter niet doen. Een ander groot verschil: aan de andere kant van de oceaan worden (grote) bedrijven geacht zich politiek uit te spreken. Maar in Nederland zouden we toch raar staan te kijken als bijvoorbeeld Albert Heijn opeens een mening heeft over de Hedwigepolder – laat staat dat een dergelijke 'commerciële' mening wordt vertrouwd."

Nog meer tips? "Het empathische vermogen van een kandidaat wordt daar veel serieuzer genomen dan hier. Het geven van een persoonlijke kleur aan je verhaal of aan het politieke onderwerp, maakt de politiek – en dus ook de politieke campagne – een stuk beeldender. En kiezers onthouden deze beelden en het sentiment aanzienlijk beter dan droge beleidsmaterie. Tegelijkertijd leerde ik daar dat het loont om je boodschap steeds weer te herhalen."

"Ook wordt er in de VS veel meer gedegen dataonderzoek gedaan. Vraag je af: waar wonen mijn kiezers? – zowel geografisch als per doelgroep. D66 doet dit ook, maar wat we ons moeten afvragen is of wij die vervolgens ook voldoende gericht opzoeken.
"Iets anders waar ik ook zeer van onder de indruk was: de tijd en moeite die de partij investeert in vrijwilligers. De Democraten in de VS beschikken over een grote pool van enthousiaste vrijwilligers. De betrokkenheid tussen kiezer en gekozen is daar ook groter dan hier; sommige van onze Tweede Kamerleden worden met slechts een handje vol stemmen verkozen en zijn daar ook niet direct afhankelijk van. In de VS heeft elke senator of afgevaardigde het persoonlijke mandaat van zijn of haar kiezers nodig." ■

Atyna Janse [54]

Recruiter, Vlissingen – "Meer provincies buiten de Randstad hebben dezelfde problemen als Zeeland, zoals vergrijzing en grensproblematiek. Het is goed om daar alert op te zijn, maar ook op het onder de aandacht brengen van onze toeristische kwaliteiten, zorgen voor goede faciliteiten, het organiseren van festivals en anderzijds het onder de aandacht brengen van de rust en kleinschaligheid."



Leden aan
het woord

In de aanloop naar de verkiezingen voor de Provinciale Staten op 18 maart, wijst Frank van Mil u graag op een recent essay over de Richtingwijzer *Denk en handel internationaal*. Want je hoeft niet van (verre) reizen te houden om toch met open blik over de eigen grenzen – van je wijk, dorp, provincie of land – heen te kijken.



Kijk over
je grenzen!
Het belang van
internationaal denken
en handelen

Door Frank van Mil

“Gaandeweg zijn veel internationale kwesties, als klimaat en internationale migratie, te groot geworden om door individuele landen opgelost te kunnen worden”

Wees nieuwsgierig naar de buitenwereld! Internationale verbondenheid en een open blik hebben de wereld veel opgeleverd. Nog nooit waren zoveel mensen gevoed en gezond; nog nooit werden zoveel mensen geschoold. Dit is mede veroorzaakt doordat internationale handel welvaart wereldwijd heeft vergroot, en doordat internationale samenwerking een – in historisch perspectief – stabiele wereldorde mogelijk maakt, ondanks alle conflicten die er zijn. De richtingswijzer *Denk en handel internationaal* begint voor D66 niettemin dicht bij huis en gaat dan ook over meer dan vraagstukken als ‘ingrijpen in Syrië’ of ‘het hervormen van de VN’. Het staat aan de basis van de manier waarop we naar de wereld kijken, en is een oproep aan mensen om een open houding aan te nemen ten opzichte van mensen en ontwikkelingen om je heen. Het is een oproep om met een open blik over de eigen grenzen heen te kijken. Dit hoeven niet per se landsgrenzen te zijn, maar kunnen ook gemeente- of zelfs wijkgrenzen zijn. Je hoeft niet van reizen te houden om toch de open houding te hebben die we in deze richtingswijzer propageren. Het is goed mogelijk om het reizen maar ongemakkelijk en gedoe te vinden,

en toch een open houding te hebben ten opzichte van verschillen en zaken die ‘anders’ zijn. En net zo goed is het denkbaar dat mensen de hele wereld afreizen en er toch een gesloten wereldbeeld op na houden. Een open houding betekent dus ook over je fieurlijke grenzen heen kijken. Wees nieuwsgierig naar de buitenwereld! Vraag jezelf bijvoorbeeld af: ‘Met welke problemen kampen mensen in Afrika?’, ‘Hoe heeft mijn handelen (of dat van mijn regering) invloed op het leven daar?’

Vrijheid, voor iedereen Voor sociaal-liberalen staan het individu en de individuele vrijheid en verantwoordelijkheid centraal, maar dit gaat altijd uit van het besef dat individuen geen eilanden zijn; ze zijn verbonden met anderen. Dit gevoel voor lotsverbondenheid met alle mensen wordt ook wel een universalistische kijk op de mens genoemd. Je richt je meer op wat mensen bindt dan op wat hen onderscheidt. Het sociaal-liberale streven naar vrijheid voor alle individuen is hier onlosmakelijk mee verbonden. Daarom zijn mensenrechten en internationale samenwerking zo belangrijk voor sociaal-liberalen. Gaandeweg zijn veel internationale kwesties, als klimaat en internationale migratie, te groot geworden om door individuele landen opgelost te kunnen worden. De vrijheid van individuen in landen overal op de wereld kan versterkt worden wanneer staten onderling samenwerken. De open houding waarmee we invulling geven aan lotsverbondenheid ondersteunt ons politieke streven naar vrijheid voor allen, ongeacht waar men leeft. In het geval van de internationale betrekkingen leidt dit tot het nastreven van een wereldsysteem dat zich niet alleen richt op interstatelijke politiek, maar ook op internationale samenwerking en op non-statelijke organisaties. Het handhaven en liever nog versterken van een internationale rechtsorde die individuele vrijheid versterkt is een fundamenteel sociaal-liberaal doel. We zijn ervan overtuigd dat dit niet alleen goed is voor mensen elders, maar op de lange termijn ook bijdraagt aan onze eigen vrijheid.

Net als de andere D66-richtingswijzers biedt ook *Denk en handel internationaal* geen kant-en-klare oplossingen. Het is een opdracht aan iedereen om de eigen overtuigingen krachtig te onderbouwen en een open geest te hebben. Grensoverschrijdend denken staat niet gelijk aan denken dat er geen grenzen meer zijn. Met behulp van een open houding kun je omgaan met grenzen zonder ze te negeren.



De **Van Mierlo Stichting** (VMS) is het onafhankelijke wetenschappelijk bureau van D66 voor het sociaal-liberaal gedachtegoed. Naast het op regelmatige basis publiceren van essays en rapporten over een verscheidenheid aan thema’s, organiseert de Van Mierlo Stichting ieder jaar de Marchantlezing (najaar) en het Van Mierlo Symposium (voorjaar), en draagt ze bij aan de opleidingen van D66 over het gedachtegoed. Ook geeft ze zes keer per jaar het tijdschrift *Idee* uit.

vanmierlostichting.d66.nl

Save the date

Van Mierlo symposium 2015

22 mei

Utrecht

vanmierlostichting.d66.nl/agenda

Frank van Mil is wetenschappelijk directeur van de Mr. Hans van Mierlo Stichting.

Literatuur
VMS (2014). *Denk en handel internationaal: sociaal-liberale grensverkenningen*. Den Haag: Mr. Hans van Mierlo Stichting.

Het essay *Denk en handel internationaal* is verkrijgbaar via d66webshop.nl/nl/literatuur

Van opgelegde naar oprechte participatie



Wat is de stand van Nederland? We hoeven volgens sommigen alleen maar naar de vele initiatieven van mensen onderling te kijken – de buurtinitiatieven, de broodfondsen, de duurzame energiecoöperaties – om te concluderen dat het prima met ons gaat. Burgers wachten niet langer op de overheid en kunnen met elkaar veel voor elkaar boksen: Het gaat goed! Tegelijkertijd bestaat er naast dit positieve verhaal ook een ander verhaal over Nederland. Er is sprake van een wijdverspreid maatschappelijk onbehagen en de meerderheid van de Nederlanders meent dat het met Nederland de verkeerde kant op gaat: Het gaat slecht! Twee ogenschijnlijk onverenigbare verhalen, die echter toch meer overeenkomsten hebben dan op het eerste gezicht lijkt, betoogt Corina Hendriks.

Corina Hendriks is wetenschappelijk medewerker van de Van Mierlo Stichting (VMS) en hoofdredacteur van *Idee*, het politiek-wetenschappelijk tijdschrift van de Van Mierlo Stichting (www.d66.nl/idee).

Auteur **Corina Hendriks**
Uitgever **Boom Lemma uitgevers**
Paperback, 135 pag.
ISBN 978-94-6236-498-1

€18,50

www.d66webshop.nl/nl/literatuur
www.boomlemma.nl

Ruimte en Mobiliteit

De thema-afdeling Ruimte en Mobiliteit heeft op 21 november j.l. een D66 Ruimtelijke Agenda aangeboden aan Tweede Kamerlid Stientje van Veldhoven (zie foto) en Frank van Mil, directeur van de Van Mierlo Stichting.

In deze Ruimtelijke Agenda worden Singapore, Vancouver en Madrid gebruikt als

aansprekende voorbeelden voor Nederland. Topkwaliteit van instellingen (Singapore), woon-, werk- en leefomgeving (Vancouver) en een goed vervoerssysteem (Madrid) spreken aan. Ook de ontwerpinzet voor water en stad van Nederlanders in New York (*Rebuild by Design*) heeft de thema-afdeling Ruimte en Mobiliteit omarmd.

De thema-afdeling kiest voor versterking van de economische kracht van de stad en kwaliteitsverbetering op het platteland. Daarbij passen hogere bebouwingsdichtheden, ruimte voor innovaties en een actief beheer



van de openbare ruimte en (soms leegstaand) vastgoed voor steeds nieuwe gebruikers, inclusief – waar nodig – transformatie en sloop. Dit is misschien wel de grootste opgave voor de komende tijd.

Europese bril
In haar reactie sloot D66-Kamerlid Stientje van Veldhoven aan bij de inhoud van de Agenda. Ze adviseert de ontwikkeling in stad en land met een Europese bril te bekijken. Keynote spreker Wim Derksen, voormalig directeur Ruimtelijk Planbureau, gaf aan D66 bij uitstek de partij te vinden voor antwoorden op de ruimtelijke gevolgen van toekomstige ontwikkelingen in circulaire economie, klimaatadaptatie, mobiliteit en tal van maatschappelijke vernieuwingen. D66-gedeputeerde Han Weber (Zuid-Holland) pleitte voor een adaptieve ruimtelijke strategie en Jonge Democraat Wiebe Jansen richtte zich vooral op een onderscheidende, vernieuwende aanpak van stedelijke ontwikkeling, openbaar vervoer met oog voor internationale samenhang.

De komende periode wordt de agenda per onderwerp uitgewerkt. Meer informatie kunt u krijgen via Aart Karssen aart.karssen@d66overijssel.nl (t. 06 22 237 427) of Bart Vink bart.vink@live.nl (t. 06 15 017 850).

d66.nl/partij/thema-afdelingen/ruimte-en-mobiliteit



V/M rechten

Thema-afdeling Vrouwen-Mannen-Mensenrechten – kortweg: V/M rechten D66 – houdt zich bezig met thema's rondom arbeidsparticipatie, arbeid en zorg, emancipatie en diversiteit. Zij komt regelmatig bij elkaar in expertsessies.

Afgelopen jaar had het thema 'duurzaam arbeidsmarktperspectief' onze bijzondere aandacht. De generatie die momenteel 40 jaar is, draait nog zeker 25-30 jaar mee op de arbeidsmarkt. Doel van een van de expertses-

sies was om tot aanbevelingen te komen om de huidige gang van zaken te doorbreken en hen efficiënt in te zetten op de arbeidsmarkt. Hoofdspreker daarbij was Joop Schippers, hoogleraar arbeidseconomie. Men kwam met oplossingen voor de korte termijn (voor de huidige werkzoekenden) en voor de lange termijn (voor de volgende generaties 40-plussers).

De aanbevelingen:
Het aantal banen moet vergroot worden. Dit kan mede bereikt worden door burgers meer ruimte te geven om zelf initiatieven te nemen, als overheid werk in tijd naar voren te halen (boekhoudkundig neutraal) en publieke

investeringen te doen die geld opleveren (bijv. glasvezelnetwerk, infrastructuur of onderwijs). Daarnaast zouden de sociale rechten bij nieuw werk beter gegarandeerd moeten worden, met name voor zzp'ers. Ook zou er gewerkt moeten worden aan beeldvorming. Werkgevers moeten ook meer bewust worden gemaakt van de voordelen van leeftijd-diversiteit op de werkvloer en gestimuleerd moeten worden om 40-plussers en jongeren in projecten aan elkaar te koppelen.

Een leven lang leren
Onderwijs faciliteren en gangbaar maken dat iedereen vroegtijdig naar relevante cursussen en opleidingen blijft gaan is van wezenlijk belang. Daarbij zouden werkenden (werknemers én zelfstandigen) gestimuleerd moeten worden om regelmatig en in ieder geval rond hun 40ste jaar, na te gaan wat hun arbeidsmarktperspectief is de komende 30 jaar – wat ze willen doen en hoe ze dat willen bereiken. Dit vergt input van zowel de werkende als de werk- respectievelijk opdrachtgever in de vorm van bijvoorbeeld een loopbaanadvies door een HR-deskundige.

Voor meer informatie over V/M rechten kun je contact opnemen met Mirande Smidt, voorzitter: m.r.smidt@planet.nl of kijk op de website.

d66.nl/partij/thema-afdelingen/vrouwen-mannen-mensenrechten

Onderwijs & Wetenschap

Sinds vorig jaar heeft de thema-afdeling Onderwijs & Wetenschap een nieuw bestuur. Zij sturen de thema-afdeling en de twee werkgroepen – Hoger Onderwijs & Wetenschap en Lokale Onderwijs Politiek (LOP) – aan. Waar houdt de thema-afdeling zich zoal mee bezig?

Op het 100ste partijcongres, dat op 1 november 2014 plaatshad in Den Bosch, werd een

motie aangenomen waarin de Tweede Kamer wordt oproepen om zich in te zetten voor meer aandacht voor persoonlijkheidsontwikkeling van jongeren op middelbare scholen. De bedenkers van deze motie willen dat scholen iets aan die persoonlijkheidsontwikkeling van leerlingen moeten doen. Vanuit het belang van het kind.

Gebeurt dat nu dan niet? Op dit moment is er sprake van een diversiteit hierin, waarbij de ene school het accent legt op persoonlijkheidsontwikkeling en de andere school het accent legt op de meer cognitieve ontwikkeling. Ouders zouden daarmee de vrijheid

hebben om die school uit te kiezen die voorziet in de behoefte van hun kind. Scholen hebben de vrijheid om te kiezen voor een identiteit.

Visieontwikkeling
Vinden we als D66 dat 'persoonlijkheidsontwikkeling' opgenomen dient te worden in het schoolcurriculum? Wat houdt die gewenste 'persoonlijke ontwikkeling' dan precies in? En wie bepaalt of een leerling voldoet aan die persoonlijke ontwikkeling? Als thema-afdeling Onderwijs en Wetenschap werken we aan visieontwikkeling. Niet alleen over dit onderwerp, natuurlijk. Zo hebben we

in november ook een bezoek gebracht aan een Steve Jobs-school in Sneek. Aansluitend hielden we een bijeenkomst over onder meer de digitale ontwikkelingen binnen het onderwijs. In maart zal de thema-afdeling een bijeenkomst organiseren in Amsterdam, over de doorstroom binnen het mbo en hbo.

Zin om mee te praten?
Houd onze agenda in de gaten en kom langs! Voor meer informatie: neem contact met ons op via secretaris@d66onderwijs.nl of kijk op de website.

onderwijs.d66.nl



Gelderland

Leden aan
het woord



Ashley Karsemeijer [27]

Gerechtssecretaris gerechtshof Amsterdam, Meteren — **“Naast democratische legitimatie, stem ik omdat de provincie belangrijk is voor stimulering van de regionale economie. Er wordt veel bereikt met de inzet van revolverende fondsen. Daarnaast vind ik de (veiligheid van) provinciale wegen en bereikbaarheid een belangrijke taak, zeker voor een grote provincie als Gelderland.”**



Michiel Steenvoort [39]

Fractiemedewerker D66 Arnhem, Arnhem — **“Gelderland heeft behoefte aan een partij voor wie groen meer is dan agrarisch landschap, economie meer is dan korte-termijn lapmiddelen en cultuur meer is dan gebouwen. Een partij die zich uit durft te spreken tegen (religieuze) intolerantie en xenofobie. Als schakel tussen Randstad en Duitsland, kan Gelderland niet zonder een partij die onomwonden ‘ja’ zegt tegen Europa.”**



MatthijsvMiltenburg
@MatthijsvMilt 22 mei

De morgenstond heeft goud in de mond... D66 gaat voor goud vandaag ten behoeve van een Sterk Nederland in een Sterk Europa. Stem ze! [#D66](#)



MatthijsvMiltenburg
@MatthijsvMilt 30 mei

16 698 stemmen behaald zonder specifieke persoonlijke [#D66](#) campagne [#EP2014](#). Ben zeer tevreden, kiezers bedankt! [#nuvooruit](#) [#sterkNLsterkEU](#)



MatthijsvMiltenburg
@MatthijsvMilt 2 juni

Op naar Den Haag voor overleggen van mijn geloofsbrieven mhoo toekomst als Europarlementariër. Zin om snel aan de slag te gaan [#voorD66inEU](#)



MatthijsvMiltenburg
@MatthijsvMilt 5 juni

Haastjerepje vanochtend om trein te halen richting “Bruxelles la belle”. Dagje oriëntatie op nieuwe werkomgeving [#EP](#) [#hernieuwde-kennismaking](#)



MatthijsvMiltenburg
@MatthijsvMilt 18 juni

Dag 2 in Brussel deze week met ALDE Group Meeting olv Guy Verhofstadt.



MatthijsvMiltenburg
@MatthijsvMilt 30 juni

“En route” naar Straatsburg voor 1e vergadering EP. Installatie & aftrap voor 5 Europese jaren om met [#D66](#) te bouwen aan een [#sterkNLsterkEU](#)



MatthijsvMiltenburg
@MatthijsvMilt 1 juli

De zitplaats is gevonden in de bankjes van het EP. Mooi uitzicht vanaf de achterste rij :-> [#maargeen-backbencherEU](#)



MatthijsvMiltenburg
@MatthijsvMilt 1 juli

Ben verheugd met mijn portefeuille EP-commissies: regionaal beleid, interne markt (plv lid) en transport (plv). Werken aan [#sterkNLsterkEU](#) !



MatthijsvMiltenburg
@MatthijsvMilt 15 juli

Mijn weekje Straatsburg is van start gegaan. Vandaag wordt over Juncker gestemd als beoogd voorzitter van de Commissie. Nu overleg in ALDE.



MatthijsvMiltenburg
@MatthijsvMilt 11 september

Enthousiaste leerlingen van het Utrechtse Bonifatius College over de Brusselse vloer. Slimme vragen over Europa. Top!



MatthijsvMiltenburg
@MatthijsvMilt 2 oktober

Vragen aan Commissie tav plan tariefsverhoging Duitse luchtverkeersleiding. 1 EU luchtruim, geen monopolistengedrag!



MatthijsvMiltenburg
@MatthijsvMilt 13 oktober

“Latijns-Amerikaans” middagje in het Europees Parlement met constituerende vergaderingen van EU-MERCOSUR, -Brazilië en -Mexico delegaties



MatthijsvMiltenburg
@MatthijsvMilt 1 november

Weer thuis na sprinkelend [@D66](#) pre-congresfeest. Dank aan de organisatie: [@birgitcordes](#) [@roel_bouwman](#) [@RvdKerkhof85](#) onze Brabantse toppers!



MatthijsvMiltenburg
@MatthijsvMilt 3 november

Weer een weekje Brussel met een gast van [@d66denbosch](#): [@Mikevandergeld](#) loopt vandaag mee. Nu id Transport-Commissie.



MatthijsvMiltenburg
@MatthijsvMilt 6 november

Dank aan de dynamische trainees vd gemeente [@Breda](#) voor hun bezoek aan het Europees Parlement! Nuttig en gezellig!



MatthijsvMiltenburg
@MatthijsvMilt 12 november

Helder betoog van [@GuyVerhofstadt](#) in [#luxleaks](#) ; snel resultaten EC onderzoek naar tax rulings presenteren en noodzaak tax compliance regels



MatthijsvMiltenburg
@MatthijsvMilt 17 november

Mooie toepassing die hoge vlucht kan nemen! “[@bertschampers](#): [#ambulancedrone](#) [@tudelft](#) vliegt in [@Europarl_EN](#) ”



MatthijsvMiltenburg
@MatthijsvMilt 20 november

Mooie avond in mijn thuisstad Den Bosch; niet alleen bij de EP- , maar ook bij de GR-verkiezing komt [@D66](#) als grootste uit de (stem)bus!



Matthijs van Miltenburg
Den Bosch, Nederland
42 jaar

[@MatthijsvMilt](#)
[@D66](#) Lid van het Europees Parlement
[europa.d66.nl](#)



MatthijsvMiltenburg
@MatthijsvMilt 21 november

Na vroege start in Brussel, tussenstop in Empel voor ontbijt met gezin, nu op weg naar Avans Hogeschool voor gastcollege ism [@ThijsvanRens](#)



MatthijsvMiltenburg
@MatthijsvMilt 25 november

Nu discussie in de [@ALDEgroup](#) over “magische” investeringsplannen van [@JunckerEU](#) Ben bang dat de magie snel verdwijnt de komende tijd!



MatthijsvMiltenburg
@MatthijsvMilt 26 november

Nu in EP-Hemicycle de uitreiking van de [#Sacharovprijs](#) aan [@DenisMuk-wege](#) voor zijn inzet tegen seksueel geweld tav vrouwen in Congo [#respect](#)



MatthijsvMiltenburg
@MatthijsvMilt 28 november

In trein naar uitzending van [#BNRPolitiek](#) Panel van [@BNR](#) Nieuwsradio met [@PaulvanLiempt](#) over Turkije, vrouwenquota, EU-investeringsplan [#zinin](#)



MatthijsvMiltenburg
@MatthijsvMilt 29 november

Van de [#D66](#) [#nieuweledendag](#) naar de [#D66](#) [#trouweledendag](#) in Tweede Kamer om te spreken over onze richtingwijzer [#denkenhandelinternationaal](#)



MatthijsvMiltenburg
@MatthijsvMilt 30 november

Laatste hand aan de voorbereiding van mijn “100 dagen-speech” tijdens een Open Koffie, morgen om 10:00 in het Bossche bestuurscentrum [#zinin](#)



MatthijsvMiltenburg
@MatthijsvMilt 2 december

Eurocommissaris [@Bulc_EU](#) maakt sterke indruk: handhaving sociale regels in vervoersector is belangrijke zaak én taak voor lidstaten!



MatthijsvMiltenburg
@MatthijsvMilt 9 december

Mooie delegatie [@D66Helmond](#) bezocht Brussel en het Europees Parlement! [@StevensSaw](#) en [@JochemvdBogaard](#) komen snel dag meelopen, top! [#welkom](#)



MatthijsvMiltenburg
@MatthijsvMilt 10 december

Op weg naar de [@Jongedemocraten](#) Rotterdam voor spreekbeurt over: Waar staat Europa nu? [http://jongedemocraten.nl/component/jevents/icalrepeat.detail/2014/...](#)



MatthijsvMiltenburg
@MatthijsvMilt 15 december

Hele korte “maiden speech” in het EP over aanpak malafide wegvervoerders. Jammer dat meerderheid de eerste stap van EC niet lijkt te steunen



MatthijsvMiltenburg
@MatthijsvMilt 17 december

Duitsland lijkt de weg kwijt. Zal uiteindelijk voor Europese Hof van Justitie daarvoor de tol betalen: [http://www.nu.nl/economie/...](#) via [@NUnl](#)



MatthijsvMiltenburg
@MatthijsvMilt 6 januari

De [@ALDEgroup](#) is begonnen aan de start van het nieuwe politieke jaar 2015 met een immer bevlogen [@GuyVerhofstadt](#)

@MatthijsvMilt

Bij de Europese parlementsverkiezingen van 22 mei 2014 kozen de meeste Nederlanders voor het pro-Europese D66-geluid. Daardoor kon D66 – naast Sophie in ’t Veld, Gerben-Jan Gerbrandy en Marietje Schaake – een extra kandidaat naar Brussel sturen: Matthijs van Miltenburg. Een kennismaking met onze nummer 4 in dertig tweets.

Noord-
Brabant

Leden aan
het woord



Ivo van Heck [22]

Student communicatiewetenschappen, Rosmalen — “Een van de belangrijkste taken van de provincie vind ik de ruimtelijke ordening en natuurbeheer. Er moet een goede balans zijn tussen steden/dorpen en natuurgebieden. Verrommeling van het landschap en het steeds voller bouwen van de provincie met panden die elders leeg staan, is weggegooid geld en bovenal zonde van de toch al beperkte ruimte in Brabant.”



Mirabelle Fouchier [44]

Werkzaam in bankwezen, Tilburg — “Helaas moet ik bekennen dat ik vooral de landelijke en gemeentelijke politiek volg, en de provincie niet. Ik ga wel stemmen op 18 maart omdat ik het groot voorrecht vind om te mogen stemmen en in een democratisch land te leven. Verder vind ik de zetelverdeling in de Eerste kamer, die uiteindelijk bepaald wordt door de Provinciale Staten, heel belangrijk.”



Op zaterdag 28 februari trapt D66 in Utrecht haar campagne af voor de Provinciale Statenverkiezingen van 18 maart a.s.

De prachtige campagnebus zal – net als vorig jaar – weer op tientallen plaatsen stoppen voor flyeracties, werkbezoeken en andere campagneactiviteiten. Kamerleden en Europarlementariërs helpen het campagne team en de regionale D66-afdelingen om zoveel mogelijk kiezers naar de stembus te krijgen op 18 maart. Wij kunnen uw steun en inzet daar goed bij gebruiken! Weinig tijd? Hang in elk geval de campagneposter (in het hart van dit nummer) voor uw deur of raam en kijk eens op: www.d66.nl/nul-uren-vrijwilliger

Meedoen aan de campagne voor de Provinciale Statenverkiezingen?
Kijk op www.d66.nl/doe-mee of stuur een mailtje naar campagne@d66.nl

Agenda2020

Groeitour neemt het stokje over van de Agenda2020-tournee.
Afgelopen oktober organiseerde de landelijke Permanente Programmacommissie (PPC) de Agenda2020-tournee. Tweede Kamerleden Steven van Weyenberg, Wouter Koolmees en Kees Verhoeven gingen samen met de PPC in gesprek met leden over de D66-ideeën voor de toekomst. Dit leidde tot geanimeerde gesprekken en waardevolle input voor deze toekomstagenda. De eerste ideeën heeft de Tweede Kamerfractie al tijdens de Algemene Beschouwingen ingebracht. Voortbouwend op dit succes heeft de Groeitour (zie pagina 44) het stokje overgenomen.

Meer informatie over Agenda2020?
Mail Jieskje Hollander: j.hollander@d66.nl

Zuid-Holland

Leden aan
het woord



Jan Remmert Fröling [51]

Docent scheikunde en fotograaf, Hellevoetsluis — “De eerste reden dat ik ga stemmen: ik héb het recht om te stemmen, dat zal ik gebruiken ook. Ten tweede liggen de provinciale standpunten van D66, zoals duurzaamheid en economische ontwikkeling, in lijn met mijn eigen mening. Ten derde moeten we in de Eerste Kamer een sterkere positie opbouwen, zodat we meer van onze standpunten kunnen realiseren.”

Historisch affiche onthuld

D66 heeft een belangrijk stuk partijhistorie verworven tijdens een veiling in Hoorn.

D66-leider Alexander Pechtold werd via Twitter gewezen op de veiling van een bijzonder affiche bij veilinghuis Van Sabben Poster Auctions in Hoorn. De verkiezingsposter uit 1922 van de Vrijzinnig-Democratische Bond (VDB), de voorloper van D66, werd afgehamerd op 600 euro. Pechtold: “Ik dacht ‘die moet de partij hebben’. D66 bestaat volgend jaar 50 jaar. We zullen dan uitgebreid stilstaan bij onze geschiedenis en de VDB speelt daarin een belangrijke rol.”



Op 22 januari werd het affiche officieel onthuld tijdens de jaarlijkse D66-reünie van oud-parlementariërs en oud-bewindspersonen. V.l.n.r.: Udo Boersma (Van Sabben Poster Auctions), historicus Meine-Henk Klijnsma, oud-Eerste Kamerlid Hanneke Gelderblom en Alexander Pechtold.



Drukbezocht jubileumcongres

Op zaterdag 1 november vond het 100ste D66-congres plaats in Congrescentrum 1931 in 's-Hertogenbosch.

Het 100ste partijcongres van D66 stond in het teken van terugblikken en vooruitkijken. In het bijzonder werd stilgestaan bij het tragische overlijden van Els Borst op 8 februari 2014. Partijvoorzitter Fleur Gräper kondigde na afloop van de herdenking de oprichting van het ‘Els Borst Netwerk’ aan; een initiatief ter ondersteuning van vrouwen in de politiek. Verder konden bezoekers genieten van historische congresfilmpjes, -foto's en -attributen en luisteren naar inspirerende toespraken van o.a. oud-partijleider Jan Terlouw en lijsttrekker voor de Eerste Kamerverkiezingen Thom de Graaf. Partijleider Alexander Pechtold sloot het congres traditiegetrouw af met zijn congresspeech. Met ruim 2000 aanwezige leden was dit het drukst bezochte (reguliere) D66-congres ooit.

Kijk op www.d66.nl/congres-100 voor meer informatie over besluiten en moties of om de toespraken terug te lezen.



Nieuwe voorzitter VMS Jan-Willem Holtslag

Jan-Willem Holtslag (1948) volgt daarmee Eerste Kamerlid Joris Backer op, die de Van Mierlo Stichting vanaf 2008 (toen nog onder de naam: Stichting Kenniscentrum D66) voorzat. Hiervoor was Holtslag o.a. actief als secretaris-generaal van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en adviserend lid van het van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR). Holtslag is D66-lid sinds de oprichting van de partij.



Jasmijn Sjouke [23]

Masterstudent Management van de publieke sector, Den Haag — “Ik vond jeugdzorg altijd een belangrijk verkiezingsonderwerp, maar de jeugdzorg verhuist nu van de provincie naar de gemeentes. Ik vind het belangrijk dat de transitie goed verloopt, dus daar let ik op. Maar ik stem 18 maart vooral omdat de Eerste Kamer getrapt wordt gekozen door de Provinciale Statenleden. Eigenlijk telt je stem dus dubbel.”



SAVE THE DATE
Congres101
zaterdag 18 april 2015
Van Nelle Ontwerpfabriek
Rotterdam

Meer informatie over het 101ste D66-congres vindt u op www.d66.nl/congres-101

D66 ook grootste in Den Bosch

Op 19 november 2014 vonden herindelingsverkiezingen plaats in zes gemeenten.

De lokale D66-afdelingen in 's-Hertogenbosch, Oss, Krimpenerwaard, Nissewaard, Alkmaar en Berg en Dal behaalden mooie resultaten; in Den Bosch werd D66 zelfs de grootste. De hoofdstad van Noord-Brabant mag dus worden toegevoegd aan de historische reeks overwinningen van 19 maart 2014, waarbij 12 van de 20 grootste gemeenten groen kleurden.

Nieuw ledenrecord!

25.190

Het aantal leden van D66 nam in 2014 toe van 23.767 tot 25.190; een stijging van 6%.

Hiermee stijgt het ledental van D66 voor het zevende achtereenvolgende jaar en bereikt de partij een nieuw ledenrecord. Partijvoorzitter Fleur Gräper: “D66 zet sterk in op het werven van nieuwe leden, omdat we zo veel mogelijk geworteld willen zijn in de samenleving. De afgelopen jaren werden met name tieners, twintigers en dertigers lid, maar ik ben blij dat daar nu steeds meer veertigers, vijftigers en zestigers bij komen. Ook het aantal vrouwen neemt toe, maar nog steeds is een ruime meerderheid van de nieuwe leden man. Mijn ambitie is om ook hierin meer evenwicht te brengen en vrouwen te prikkelen om politiek actief te worden.”



Meest effectieve Kamerlid

D66-Tweede Kamerlid Vera Bergkamp is het meest ‘effectieve Kamerlid’ van 2014.

Van alle 150 Kamerleden wist Vera Bergkamp de meeste moties en amendementen aangenomen te krijgen. Hierdoor was ze in staat wetgeving aan te passen of het kabinet tot een andere koers te dwingen, zoals bij de behandeling van de Wet Langdurige Zorg. Dat blijkt uit de jaarlijkse analyse van Kamerstukken door De Persdienst. Naast Bergkamp staan nog twee D66’ers in de top tien: Stientje van Veldhoven en Steven van Weyenberg staan op respectievelijk plek vier en vijf.



Invloedrijkste Nederlander

Oud-D66-minister Hans Wijers (63) is de nieuwe aanvoerder van de Volkskrant Top 200 van invloedrijkste Nederlanders.

Hans Wijers – D66-lid sinds 1976 – volgt daarmee Bernard Wientjes op, die vier jaar op rij de invloedrijkste Nederlander was. Hans Wijers was D66-minister van Economische Zaken in het eerste kabinet-Kok (1994-1998). Daarna trok hij zich terug uit de politiek en vervolgde zijn carrière in het bedrijfsleven als topman van Akzo Nobel. Momenteel is hij commissaris bij Shell, Heineken en Ajax en voorzitter van Natuurmonumenten.



U maakt het verschil!

Naast ledencontributie en overheidssubsidie vormt fondsenwerving de derde – zeer belangrijke – financiële pijler onder de partijkas van D66. Want: zonder deze inkomsten geen krachtige campagne of professionele talentontwikkeling. Club66-lid Menno Witteveen en D66-talent Anne van Veenstra leggen het graag uit.



Menno Witteveen (60)
Den Haag

Van 2004 tot 2011 was Menno Witteveen penningmeester van het Landelijk Bestuur van D66.

Daarnaast is hij lid van Club66, een groep donateurs die structureel en substantieel bijdraagt aan de ondersteuning van D66-opleidingstrajecten en publicaties van de Van Mierlo Stichting.

“D66 is een heel mager beestje”

U bent lid van Club66 en daarnaast doneert u ook aan de lopende campagnekas. Waarom? “D66 is ondanks de groei nog steeds een relatief kleine partij – qua leden – en de overheidssubsidie voor politieke partijen is de afgelopen jaren met zo’n 20 procent afgenomen. Dat betekent dat D66 – zonder extra inkomsten – onvoldoende financiële slagkracht heeft om haar boodschap, haar gezicht, naar buiten toe vorm te geven.”

Meer weten?

Over Club66?
Neem contact op met Michiel Verkoulen, Landelijk Bestuurslid Fondsenwerving: m.verkoulen@d66.nl

Over eenmalig doneren of periodiek schenken?
Kijk op: d66.nl/doneren

Over opleidingen of talentontwikkeling?
Kijk op: d66.nl/een-leven-lang-leren

Maar het gaat toch juist hartstikke goed met D66? “Jazeker. Maar D66 is een heel mager beestje in vergelijking tot haar concurrenten, onze campagnekas is bijvoorbeeld een fractie van wat de VVD tot haar beschikking heeft. Voor de aankomende verkiezingen heeft D66 slechts vijf cent per kiezer in kas. Daarmee kun je die extra slag, die nodig is om tot de vier grote partijen te behoren, eigenlijk niet maken.”

Dus moeten leden meer doneren? “Leden *met geld* moeten meer geven. En de partij moet meer durven vragen. Ik denk dat veel leden niet eens wéten met wat voor kleine begroting en bezetting D66 haar werk eigenlijk doet. Een typisch Nederlands probleem,

overigens. Als je onze partijbegrotingen vergelijkt met die van Duitsland, of zelfs België, dan zie je meteen het verschil. Wij zijn in Nederland zo gewend om van de tiet van de overheid te drinken, dat we vaak vergeten dat we ook een eigen verantwoordelijkheid hebben. Wil je dat D66 meer slagkracht krijgt, dan zal je daar aan bij moeten dragen.”



Anne van Veenstra (33)
Rotterdam

Anne van Veenstra werd vorig jaar door de leden gekozen als afdelingsvoorzitter van D66 Rotterdam.

Zij nam deel aan het talentenprogramma Route66 en de topkadertraject ‘Driebergen’, die beide voor een belangrijk deel gefinancierd worden door Club66.

“Bestuurders moeten goed getraind worden”

Hoe kwam je bij D66 terecht? “Ik wilde graag wat betekenen voor mijn stad Rotterdam en de ideeën van D66 op het gebied van onderwijs spraken me erg aan. Ik werd lid van D66 en nam deel aan een serie masterclasses van de lokale afdeling; laagdrempelige bijeenkomsten voor nieuwe leden. Ik vond dat zo leuk, dat ik steeds vaker bij bijeenkomsten en borrels kwam en actief werd bij de lokale campagnes.”

En toen dacht je: ik wil meer! “Ja! Ik meldde me in diezelfde periode aan voor Route66, een talentenprogramma voor jonge D66’ers. Ik zat in de tweede lichting, het programma was nog vrij nieuw. Dat was ook de charme en het succes ervan; we moesten het programma zelf, met dat groepje van 40 enthousiaste mensen, vormgeven. Later werd ik bestuurslid van Route66, en daarna werd ik uitgenodigd om deel te nemen aan het ‘Driebergen’-programma. Dat heb ik vorig jaar afgerond.”

Waarom waren die trainingen belangrijk voor jou? “Je bouwt een relevant netwerk op en je kijkt met een professionele blik naar jezelf en naar je functioneren. Veel mensen die zich voor D66 inzetten zijn vrijwilligers – net als ik, en het is belangrijk dat die goed getraind worden. Belangrijk voor jezelf, maar ook voor D66 als politieke vereniging.”

Bart J. Robbers

ZUIDLAND
2 december 1941

AMSTERDAM
13 januari 2015

Bart Robbers, wie kende hem niet. Vanaf de jaren tachtig was hij bijzonder actief voor D66 in en voor Amsterdam en het land. Liefst als voorzitter en als hij dat niet was dan deed hij alsof hij dat was. Omdat hij eigenwijs was, in de goede zin des woords. In de gloriejaren van 1990-1998 was hij D66-fractievoorzitter in de Amsterdamse gemeenteraad. In de jaren dat het minder ging met de partij liep hij niet weg. In de jaren tachtig nam hij verantwoordelijkheid door het Amsterdamse bestuursvoorzitterschap op zich te nemen en vernieuwingen door te voeren. En dat deed hij in de voor D66 moeilijke jaren 2000 weer in het Landelijk Bestuur. Bijzonder verguld was Bart toen hij op het voorjaarscongres van 2014 de Jan Glastra van Loon-penning kreeg uitgereikt als waardering voor zijn vele verdiensten voor D66.

Lees de volledige tekst van Boudewijn Oranje en Frans van Drimmelen op d66.nl/bart-robbers

Harrie Jongedijk

LEEWARDEN
25 februari 1931

WASSENAAR
4 oktober 2014

Op 4 oktober 2014 is één van de 37 oprichters van D66 – Harrie Jongedijk – op 83-jarige leeftijd overleden. Harrie Jongedijk was in de periode vóór 1966 actief binnen de JOVD en de VVD, maar stond zeer kritisch tegenover de partij. Toen hij in 1966 vanuit de groep van Van Mierlo en Gruyters de uitnodiging kreeg om deel te nemen aan de oprichting van een nieuwe partij, aarzelde hij geen moment. Als gevolg hiervan reisde hij, evenals de andere initiatiefnemers, acht maanden lang drie keer per week naar Amsterdam om te vergaderen over de grondslagen van de nieuwe partij. Hij beschouwde D66 daarbij als de hedendaagse opvolger van de Vrijzinnig-Democratische Bond, met welk gedachtegoed hij zich verwant voelde. D66 is Jongedijk veel dank verschuldigd voor zijn aandeel in de opbouw van de politieke standpunten, voor zijn principiële-ethische bijdragen en voor zijn langdurige inzet en loyaliteit!

Erwin Nypels, medeoprichter, lid van het eerste hoofdbestuur, oud-Tweede Kamerlid en oud-minister D66

Noord-Holland

Leden aan
het woord



Saskia ter Kuile [53]

Communicatiemanager en raadslid, Weesp — **“Wij wonen ten zuiden van Amsterdam en ten noorden van Utrecht; de Bermudadriehoek van files in Nederland. De balans tussen bereikbaarheid en milieu is delicaat en vraagt om behoedzaam, deskundig beleid. De provincie weet balans te houden tussen de belangen van de steden en de landelijke gebieden.”**



Özgül Isik [40]

Sociaal dienstverlener, Enkhuizen — **“Ik vind elke verkiezing belangrijk, want stemmen is een democratisch recht. Dat geldt ook voor de provinciale verkiezingen, want de Statenleden beslissen over belangrijke plannen voor de provincie. Denk aan het plaatsen van windmolens voor duurzame energie. Daarnaast zijn de omgeving en het landschap en de veiligheid belangrijke punten.”**

Afgelopen oktober startte de Groeitour. In wisselende koppels bezoeken Tweede Kamerleden van D66 de provincies, op zoek naar nieuwe kansen voor Nederland. Wat treffen zij aan? Redacteur Roel van den Tillaart volgde de karavaan en schetst een kleine dwarsdoorsnede van onze toekomst. “We zetten onze sprieten uit bij mensen in het veld, zodat de parlementariërs in de Kamer hun verhaal over nieuwe groei kunnen vertellen.”



Het Gustav Mahlerplein, kloppend hart van de Amsterdamse Zuidas, ligt er mistroostig bij op deze herfstige decemberdag. Achter de glazen pui van één van de kantoorcomplexen vertelt innovatiemanager Ruben Koekoek over de *perfect storm*; nietsontziende uitdagers – zoals Uber in de taxiwereld en WhatsApp in de telecommunicatie – infiltreren de bankensector. Zijn boodschap: ABN AMRO móét vernieuwen. Koekoek: “Niet incrementeel, maar radicaal!” Een stevige D66-delegatie met Tweede Kamerleden Steven van Weyenberg en Wouter Koolmees kijkt en luistert in het Innovation Centre van de bank naar presentaties over *impact investing*, *Fintech* en *social impact bonds* – Nederlands is niet de taal van de toekomst op deze vijfde dag van de Groeitour. “Waarom haalt de ABN geen innovatieve start-ups in huis”, vraagt Steven van Weyenberg. De bank geeft de voorkeur aan vrijblijvende samenwerking, zoals de maandelijkse *Start-up Friday*, reageert innovatiemanager Koekoek. Volgens hem werkt dat beter: “Wij krijgen er energie van en zij kunnen hun innovaties bij ons valideren.”

Nieuwe groei
Nieuwe groei is nodig. Niet alleen om uit de crisis te komen, maar vooral omdat het steeds lastiger is met een dalende en vergrijzende beroepsbevolking voorzieningen als zorg, onderwijs en wegen

te financieren. Historische aanjagers van groei – zoals bevolkingsgroei, grondstoffen, schaal-vergroting en huizenprijzen – zijn uitgeput. Wat overblijft: productiviteit. De groei van de Nederlandse arbeidsproductiviteit blijft achter. Nederland innoveert niet genoeg. De Groeitour vertelt ons het verhaal over deze broodnodige ‘nieuwe groei’, legt organisator Bart Rietveld van het Landelijk Bureau D66 uit. De Groeitour is een zorgvuldig georkestreerde zoektocht door alle provincies; een zoektocht naar de duurzame innovaties en slimme investeringen die Nederland toekomstbestendig gaan maken én naar de knellende regels die de groeisprint stremmen.

Nieuwe dialoog
Anders dan bij de Onderwijstour van afgelopen jaar, ligt de nadruk wat minder op publiciteit en meer op dialoog. In de Onderwijstour trok onderwijswoordvoerder Paul van Meenen samen met Alexander Pechtold het land in. Rietveld: “Waar Alexander is, zijn de media.” In de Groeitour reizen alle Kamerleden in wisselende koppels door de provincies. Rietveld: “We zetten onze sprieten uit bij mensen in het veld, zodat de parlementariërs in de Kamer hun verhaal over nieuwe groei kunnen vertellen.” In het ABN Innovation Centre in Amsterdam vraagt Koekoek ondertussen hoe D66 denkt over fiscale stimulering van crowdfunding. “Niet doen”, antwoordt Koolmees resoluut, “want als



De Groeitour is een zoektocht naar de duurzame innovaties en slimme investeringen die Nederland toekomstbestendig gaan maken

we dat doen volgt onherroepelijk regelgeving en toezicht”. Rietveld zegt later: “We gebruiken de dialoog natuurlijk ook om onze standpunten naar voren te brengen.”

Nieuwe inzichten
De Groeitour kijkt af van het doorsnee werkbezoek, dat ieder Kamerlid vele malen per jaar aflegt. Niet alleen omdat de deelnemers met groothoeklenzen naar nieuwe groei zoeken, maar ook omdat zij in wisselende koppels door de provincies trekken. Bart Rietveld: “Pia Dijkstra en Magda Bernds gaan bijvoorbeeld samen naar de noordelijke provincies. Voor Magda – woordvoerder veiligheid – gaat het vooral over de aardbevingen, maar ze gaat ook met Pia mee naar een instelling voor maatschappelijke vrouwenopvang. Ik hoor van de Kamerleden die op Groeitour zijn geweest dat die interactie tot nieuwe inzichten leidt.”

Nieuwe toepassingen
Op de derde dag trekt de Groeikaravaan door Noord-Brabant. Dit keer zijn Tweede Kamerleden Stientje van Veldhoven en Wassila Hachchi samen met Europarlementariër Matthijs van Miltenburg op stap. Matthijs van Miltenburg spreekt in het Pivot Park in Oss met ondernemende biotechnologen en gezondheidswetenschappers, die het voormalige Organon-terrein hebben getransformeerd

tot ‘kraamkamer voor medicijnontwikkelaars’. Van Miltenburg: “In de tijd van Organon en later MSD waren hier gesloten deuren. Letterlijk en figuurlijk werd onderzoek afgeschermd voor de buitenwereld. Dat gaat tegenwoordig anders. Door kennis te delen met mensen uit andere disciplines ontstaan op deze campus nieuwe toepassingen.”

Nieuwe structuren
De groei van de Nederlandse arbeidsproductiviteit blijft achter. Debet zijn onder meer belastingen, die hun doel voorbij schieten. Zo sprak Europarlementariër Van Miltenburg in het Pivot Park een jonge ondernemer, die niet begrijpt wat het nut is van een vermindering van de vennootschapsbelasting om innovatie mogelijk te maken. “Dat prikkelt hem niet, hij betaalt weinig vennootschapsbelasting. Hij wil dat arbeid goedkoper is, zodat hij kan groeien door nieuwe krachten kan aannemen.” Nieuwe groei vereist aanpassing van bestaande structuren.

Nieuwe grenzen
Ook onderwijswoordvoerder Paul van Meenen keert op de vierde dag van de Groeitour in Gelderland en Overijssel met concrete voorbeelden terug uit Enschede, waar hij onder meer met vertegenwoordigers van de Universiteit Twente sprak.

Limburg

Leden aan
het woord



Riël Notermans [33]

Burgercommissielid gemeente Sittard-Geleen en eigenaar ICT bedrijf, Born — “**Voor Limburg is Euregionale ontwikkeling, samenwerking met onze buurlanden, van belang. Daarnaast is het belangrijk dat de provincie onze vier campussen blijft stimuleren tot ontwikkelingen in duurzaamheid en innovatie. Verder is het belangrijk om op 18 maart te stemmen omdat de samenstelling van de Eerste Kamer hieraan is verbonden.**”



Laurie Bertholet [25]

Afgestudeerd (ondernemingsrecht), wereldreiziger, Heerlen — “**Ik stem op D66 omdat de partij zich hardmaakt voor jongeren en cultuur. Jongeren trekken nu na hun studie vaak weg richting Randstad. Deze jonge professionals moeten wij in Limburg houden. Het D66-standpunt ten opzichte van ondernemerschap sluit hier mooi op aan. Cultuur is daarnaast van belang om zowel een stad, als het leven, wat kleur te geven.**”



“In de bekostiging van universiteiten zie ik historische factoren die onbegrijpelijk zijn.” De jonge Twentse universiteit heeft er last van, terwijl juist in Twente kansen liggen voor onderwijs en economie, zegt Van Meenen. “Dat ga ik zeker aan de orde stellen in de Kamer.” De universiteit heeft niet alleen last van historische maar ook van fysieke grenzen. Nederlandse studenten die in Duitsland willen studeren of stage lopen, lopen tegen hinderlijke regelgeving aan en vice versa. “Ook daar is een wereld te winnen”, zegt Van Meenen.



In de D66-notitie **Nieuwe Groei** vindt u een analyse van de Nederlandse economie en voorstellen om het verdienvermogen van Nederland op te voeren. Lees de notitie op: d66.nl/publicaties/nieuwe-groei

Utrecht

Leden aan
het woord



Nienke Offringa [29]

Kunsthistorica, Utrecht — “Ik ga op 18 maart naar de stembus omdat ik het belangrijk vind dat ons cultureel erfgoed goed wordt bewaard. Hierbij staat D66 gelukkig niet alleen stil bij al bestaande monumenten, maar denkt zij ook aan het erfgoed van de toekomst, ofwel wat nu wordt gecreëerd.”

Vuile handen

Michael Ignatieff en andere politiek denkers over de strijd tussen ideeën en macht



Auteur
Coen Brummer
Uitgever
Elsevier Boeken
Paperback, 157 pag.
ISBN: 9789035252042

€ 14,95

Veel filosofen willen met hun ideeën bijdragen aan een betere politiek. Maar politiek draait niet alleen om ideeën, het gaat vaak om macht – en dat botst. Toch kiezen sommige denkers voor een leven in de politieke arena. Zij durven vuile handen te maken.

Tijdens zijn werk in het hart van politiek Den Haag sprak Coen Brummer met denkers uit binnen- en buitenland over hun politieke avonturen. Was er ruimte voor hun ideeën? Of regeert toch de waan van de macht?

Het boek bevat interviews met: Michael Ignatieff, Frank Ankersmit, Michael Sandel, Martha Nussbaum, Luuk van Middelaar, Dick Pels, Albert Jan Kruiter, Phillip Blond, Luc Ferry, Julian Nida-Rümelin, Philippe van Parijs, Susan Neiman, Bart Jan Spruyt, Rutger Claassen en Ab Klink. Een deel van deze interviews verscheen eerder in *Idee*, het politiek-wetenschappelijk tijdschrift van de Van Mierlo Stichting (www.d66.nl/idee).

Coen Brummer (1986) studeerde geschiedenis en filosofie. Hij werkte onder meer als beleidsmedewerker en persvoorlichter voor de D66-fractie in de Tweede Kamer. Sinds september 2014 is hij speechschrijver op het ministerie van Veiligheid en Justitie.

www.d66webshop.nl/nl/literatuur
www.elsevier.nl/boeken

D66

Investeren in organisatie én in mensen



Als je in januari door het land reist, en nieuwjaarsborrel na nieuwjaarsborrel bezoekt, kan het niet anders dan dat je als voorzitter van deze vereniging een tevreden gevoel krijgt. Niet vanwege de bubbels, maar vanwege het bruisend grote aantal enthousiaste en actieve D66’ers. Zóveel raadsleden en wethouders die je in iedere stad en iedere regio opnieuw tegenkomt. En bovenal: zóveel vrijwilligers die weer klaar staan om samen, straat voor straat, Nederland opnieuw wit/groen te laten kleuren. Alleen zo, alleen met elkaar, kunnen we impact maken de komende weken.

En er staat wat op het spel. Uw stem telt de komende verkiezing namelijk dubbel. Met een stem op 18 maart kiest u niet alleen uw vertegenwoordiger in de Provinciale Staten, maar ook die in de Eerste Kamer. En dat een sterk D66 in de Eerste Kamer het verschil kan maken in de Tweede Kamer, heeft D66 de afgelopen jaren laten zien. Wat we dus wel niet kunnen als we weten te verdubbelen?

En uw stem bij de Provinciale Staten telt niet alleen dubbel, u mag ook dubbel stemmen. Niet alleen voor de Provinciale Staten en daarmee voor de Eerste Kamer, maar ook voor de waterschappen. D66 doet overal, samen met onze partners van Water Natuurlijk mee, en ook daar ziet u veel D66’ers op de lijsten.

Naast de campagne werken wij bovendien als Landelijk Bestuur aan het verder versterken van de vereniging. U hoort mij daar vaak over – het is zo belangrijk. Dat gaat over het investeren in ‘onze’ mensen: de kandidaat-Statenleden zijn voorbereid en de kandidaat-gedeputeerden getraind. Maar dat gaat ook over investeren in organisatiekracht: we werken hand in hand met de regio’s en de grote steden, om de komende maanden gezamenlijk de ambities van D66 als politieke vereniging verder te kunnen realiseren. Met de thema-afdelingen zijn wij als Landelijk Bestuur in gesprek om te kijken wat hun rol kan zijn in het versterken van het interne debat. En het komende jaar geven regiocongressen nog meer ruimte voor inhoudelijke verdieping en debat over belangrijke thema’s. We blijven inzetten op groei, kwalitatief, maar ook kwantitatief: de groei van onze partij, van ons ledenaantal, is iets bijzonders waar we trots op zijn. Dat koesteren we, dus ook 2015 sluiten we graag weer af met een nóg sterker en nóg groter D66.

Kortom, het wordt een spannend jaar, met veel ambitie, met hard werken en met hopelijk opnieuw een aantal mooie mijlpalen. Ik heb er in ieder geval weer veel zin in en kijk ernaar uit jullie het komende jaar weer door heel Nederland te mogen ontmoeten. ■



Ignace Boreel de Mauregnault [49]

Zelfstandig ondernemer en raadslid Oudewater, Snelrewaard — “Het publieke bestuur kan in Nederland nog steeds democratischer, efficiënter en effectiever. Net als in het bedrijfsleven zal de arbeidsproductiviteit omhoog moeten, willen we ons welvaartspeil behouden met een ouder wordende, krimpende bevolking. Regelgeving dient simpel en eenduidig te zijn. Ik acht D66 ook op provinciaal niveau het best in staat deze overtuiging te vertalen.”

D66-veteraan-achter-de-schermen Gerhard Brunsveld (41) heeft het Landelijk Bureau in Den Haag na jaren trouwe dienst verlaten. Het is tijd voor iets nieuws, vindt hij. D66 zal hem missen.

Hoe is het allemaal begonnen? “Op mijn 18de werd ik lid van de Jonge Democraten, en twee jaar later, toen ik Politicologie ging studeren in Nijmegen, werd ik lid van D66. Waarom? Ik wilde weten hoe het is om actief te zijn binnen een politieke partij, hoe het werkt. Ik heb niets met individualisme, *one-issue*-politiek of absolute gelijkheid, en ik ben voor de scheiding van kerk en staat. Dan kom je al snel bij D66 uit.”

Hoe kwam je op het Landelijk Bureau terecht? “Na mijn stage bij de afdeling Politieke Voorlichting, waar ik elke dag zo’n 25 brieven beantwoordde – het was de periode van Paars I, werd ik medewerker Verenigingsondersteuning van de Landelijke Verkiezingscommissie. Na vijf jaar viel het doek; het ging slecht met de partij en er moest flink bezuinigd worden. Daar hoorde ik ook bij.”

Maar drie jaar later was je weer terug? “Ja! Het was 2006 en ik was net verhuisd naar Zeeland om daar een B&B met mijn vrouw Judith op te starten. Nog geen maand na de verhuizing werd ik gebeld: door de val van Balkenende II waren er vervroegde Tweede Kamerverkiezingen en er was onvoldoende kennis in huis over alle procedures. Ik zei meteen ‘ja’. Inmiddels is het acht jaar verder, het gaat goed met de partij – een mooi moment om te gaan.”

Wat ga je het meest missen? “De warmte van de club. D66 is echt mijn vereniging. De sfeer op het Landelijk Bureau, op leden-bijeenkomsten en congressen is altijd goed, of het nou goed of slecht gaat met de partij. Dat warme bad ga ik zeker missen.”

**Ik ben
D66**

foto Jan Remmert Fröling

Democraat is het ledenmagazine van de politieke vereniging Democraten 66 en wordt verspreid onder al haar leden. Democraat verschijnt drie keer per jaar. Niets uit deze uitgave mag zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van D66 worden openbaar gemaakt of verveelvoudigd.

Wilt u een adreswijziging doorgeven? Of wilt u de Democraat niet meer per post ontvangen? Ga naar www.mijnd66.nl of stuur een e-mail naar ledenadministratie@d66.nl

eindredacteur

Jessica Hoogenboom

redactie

Dagmar de Groot (stage)
Jan Remmert Fröling
Jasper Simons
Mark Snijder
Roel van den Tillaard
Kristina Ullrich

fotografie / illustraties

Sebastiaan ter Burg
Sander van Diepen
Jan Remmert Fröling
Erik Haverkort
Johanniels.com
Evelien Laura Popelier

beeld voorzijde

Jan Remmert Fröling
(Bewerking: de ontwerpvlucht)

vormgeving

de ontwerpvlucht

druk

Senefelder Misset

oplage

26.000 exemplaren
Den Haag, februari 2015

redactieadres

Landelijk Bureau D66
Postbus 660
2501 CR Den Haag

Heeft u een vraag of opmerking voor de redactie? Stuur dan een e-mail naar democraat@d66.nl

